

Gróf Bethlen Kata magyar könyvtárának lajstroma.

Széki gróf Teleki József neje: bethleni Bethlen Kata grófnő, a XVIII. század könyvgyűjtői között, mint magyar asszony ritka jelenség. Sőt, több ennél! Példája a *könyvszerető* úri nőnek. Szeretnie kellett azokat a könyveket, melyekről végrendeleteiben,¹ olyan jövőbelátó aggodalommal gondoskodott. Sajnos: hiába, mert a nagyenyedi Bethlen-kollegium vastagfalú boltjai sem voltak képesek a bennük elhelyezett könyves-kincstárt, a dúló ellenséggel szemben megvédeni. Ott pusztultak 1849-ben, a sohasem pótolható *Hungarika unikumok*, Nagy-Enyed felégetésekor.

Veszteségünk nagyságát csak azóta tudjuk teljes értékében megérteni, mióta előkerült Bod Péter sajátkezű írásában Bethlen Kata grófnő magyar könyvtárának két katalógusa. 1862-ben gróf Mikó Imre csak egy ilyen lajstromot említ,² azt, melyet Marosvásárhelyen, a gróf széki Teleki-nemzetség könyvtára őrzött meg az utókornak. Leírását adja, de tartalmát nem ismerteti. 1879-ben Szabó Károly, „Régi Magyar Könyvtár” című munkájában az udvarhelyszéki katalógusból dolgozta fel Bethlen Kata könyvtárának hungarika-anyagát.

Húsz évvel később Sámuel Aladár foglalkozik tüzetesen, újabb kutatások felhasználásával Bod Péter műveivel.³ Meg is említi a „Magyar Bibliotéka” lajstromát, mint Bod tollából valót. De szövegét ő sem közli. Végre 1907-ben közkinccsé válik az udvarhelyszéki főiskolában lévő katalógus.⁴ E közlés után nem lehet célom a két lajstrom könyvészeti méltatása. Csupán a Bod Péter „Magyar Bibliotéka”-jának lekiicsinyelt értékét óhajtánám az udvarhelyszéki katalógus megbecsülése fényébe vonni. Mind a kettő nyer általa.

Az a körülmény, hogy a marosvásárhelyi lajstrom öt évvel később, 1752-ben kelt, mint az 1747-ben írott udvarhelyszéki katalógus már

¹ Az első, a melyben könyvadományáról intézkedik 1753-ban kelt végrendelete. (Eredetije az Erd. Nemz. Múzeum gróf Teleki László gyömrői levéltárában. A második: 1757-ben kelt; *Történelmi Tár* 1895. évf. 544 l.

² Bod Péter élete és művei.   ³ Bod Péter élete és művei. Budapest, 1899.

⁴ Az *Erdélyi Múzeum* 1907. évf. 29—48. l.

magában felkelti az összehasonlítás készségét. De elűtő a két könyvjegyzék címe is. Az 1747-iki katalógus, „Árva Bethlen Kata, széki Teleki József özvegye könyveinek lajstroma“ jelzését viseli. Míg az 1752-iki példány rövid címe: „Magyar Bibliotéka“. Csak az „Avagy“ után következik a grófnéra vonatkozó, magyarázó és bevezető rész.

Az udvarhelyszéki lajstrom azoknak a könyveknek lehet jegyzéke, melyeket Bethlen Kata mint végrendeletében írja¹: „mivel a már általadott tékám catalogussába a nevek ezen könyveknek fel is találtnak“ még halála előtt beadott a nagyenyedi főiskolába, néhai férje gróf Teleki József könyvajándéka mellé. Ez lehetett talán éppen az adományt kísérő hivatalos katalógus. Mi úton került az udvarhelyszéki főiskola könyvtárába, arra már csak a könyvkölcsönző szokások illemtana tudna felvilágosítást adni.

A későbbben írt marosvásárhelyi lajstromot Bod Péter, külföldön tartózkodó barátjának, Halmágyi Istvánnak kérésére állította össze. Így érthető címe és keltének éve is: 1752, a mikor Halmágyi, gróf Teleki László fiával, Pállal, Göttingában volt. Naplója szerint: 1752 februárius 17-én indult Bécsből, Németországba.² Fel kell tennünk, hogy a baráti szolgálat e becses bizonyítéka eljutott rendeltetése helyére. A Teleki-nemzetség levéltárába pedig valószínűleg a könyvtárt alapító kancellár, gróf Teleki Sámuel által került. Ezt engedi sejteni az eredeti kéziratot borító első lapon a gróf sajátkezű jegyzete: „Autographum Viri Clarissimi Petri Bod“³

A marosvásárhelyi lajstrom egykorú, erős papirkötés. Sarkán, aranyozott betűkkel nyomtatva: „Magyar Bibliotéka“. Alakja 8-rét. Szövege: Bod Péter jellegzetes, nem könnyen olvasható, eredeti kéziratában magyarul írt könyvcímek. Tartalma: 228 írótól 372 mű 379 kötete. Ezek között 279 magyar ősnymtatvány. Nyolcz szerzőtől, 20 kézirat. Így van meg gróf Bethlen Miklós, Bethlen Kata nagybátyjának, saját maga által megírt életrajza és Kemény János fejedelem, „Életének s az ő idejében történt dolgoknak maga által való leírása“. A 352 nyomtatott könyv colophonja 20 magyar nyomda nevét őrizte meg. A legkorábbi nyomtatott mű Pesti Gábor 1536-ban Bécsben megjelent Új Testaméntoma; legkésőbbi: G. Gyulai Sámuel „Hadi Készülete“, mely 1750-ben Szebenben jelent meg. A lajstromozott könyvekből 32 szerző 41 munkája a Bod Péter saját könyvtárából való. A könyvcímek rövidítése önkényes. Itt-ott hiányosabb, mint az udvarhelyszéki példányban. De nem megtévesztő vagy értelemzavaró. Hiányzik a könyvek tárgycsoportosító jegyzéke is. Ezek a „hiányok“ azonban nem vonnak le semmit irodalmi becsebből. A marosvásárhelyi lajstrom nem szükkörű, tudós elfo-

¹ A *Történelmi Tár* 1895. évf. 544. l. ² Halmágyi István naplója 459. l.

³ A gróf széki Teleki-nemzetség levéltárában 12. sz. a.

gultással, de nagy tárgyi jártasságot tanusító könnyedséggel írott munka. Irálya a XVIII. század első felét jellemző erdélyi, tömör magyarsággal fogalmazott.

Az eddig mostohán mellőzött „Magyar Bibliotéka“ irodalmi és könyvészeti becsét két dolog határozza meg. Az egyik: az a 42 írótól való 63 mű, a mely hiányzik az udvarhelyszéki katalogusból. A másik: Bod Péter saját, gazdag könyvtárából¹ beírt 32 szerző 41 műve, melyből csak kilencz van meg az udvarhelyszéki lajstromban. A „Magyar Bibliotéka“-ban tehát 65 olyan magyar író 95 könyvét találjuk meg, mely a másik katalogusból hiányzik. Ezek között van 71 hungarika!

A „Magyar Bibliotéka“ alábbi szövegét — Bod Péter eredeti kéziratának tollhibáival — ifj. Biás István főlevéltáros úr szíves összeolvassása szerint közlöm.

Magyar Bibliotéka, avagy: Mindenféle, kiváltképen pedig teológiára tartozó magyar könyveknek listájok: mellyeket maga számára gyűjtögetett a méltóságos gróf aszszony bethleni *Bethlen Kata* aszszony a néhai idvezült r. sz. b. gróf ur, széki Teleki József uram, a maga idejében Fejér vármegyének érdemes fő ispánnjának etc. árva *özvegye*, ki is özvegyiségének már XX.-dik esztendejét, Istenével való társalkodásban és a jó könyvek olvasásában, Isten és emberek előtt való tisztességben tölti. A mellyeknek illy * tsillagotska vagyon elejekbe téve, azok nem találtatnak a mgs aszszony bibliotékájában, hanem a magam katalogusomból tettem ide.

*

Alvintzi Péter kassai pap

1. Postillai, az az: az Urnapokra rendeltetett evangéliomok szerint való predikatzio; két darabokban. Nyomt. Kassán, 1632.² 1634. 4. részben. 628. 634.³

2. *Rövid uti predikatzio*, melynek alkalmatosságával gróf Bethlen Pétert, Illyésházi Katával, hittel egybe kötötte. Nyom. Kassán, 1632. 4. részben. 619.

3. Egy tetteses neve vesztett Papista embertől, S. T. D. P. S.-től Pázmány Pétertől küldetett szines ött levelekre rend szerint való *Felelet*. Nyom. Kassán. 8. részben.⁴ 414.

Apafi Mihály fejedelem a M. Frid. *Vendelinus Keresztyén isteni tudományról írott könyveit magyarra* fordította és kiadta. Kolosv. 1674. 4. részben. 1161.

Apatzai Tsere János sz. i. m. doktor, kolosvári professor.

1. Magyar Encyclopaediája. Minden igaz és hasznos böltsességnek szép rendbe foglalása. Nyomtattatott Ultrajekt. 1653. 12. részben. 876.

¹ Könyvtára lajstromát kiadta báró Radvánszky Béla a *Magyar Könyvszemle* 1884. évfolyamában.

² Első része 1633-ban jelent meg.

³ A kövér számok Szabó Károly *Régi Magyar Könyvtárára* utalnak.

⁴ Egyetlen példányát sem ismerjük. (Debreczen. 1609.)

*2. Magyar Logicatskája. Nyomt. Gyula Fejérváron, 1656.¹ 8. részben. 883. (I.)

Arannyas vagy Keresztyén A, b, c, imádságos könyvetske, másodszor nyomt. Kolosv. 1747. 12. részben.

Arnd János az igaz keresztyénségről írott könyvei, melyek magyarra fordítottak Szabó János által. Nyomtatott. Jénában, 1741. 4. részben. (Petrik. I. 117. 1.)²

2. Paraditsom kertetskéje. Magyarra fordította Huszti István m. dr. 1698. 8. részben. 1524. Ismét Norimbergában 1724. 12. részben. (Petrik. I. 117. 1.)

Aszszonyok temető kertek, vagy némely uri aszszonyok felett elmondott halotti predikatiók és oratziók 4. részben.

Ats Mihály. Boldog halál szekere. Nyom. Argentoratumban, 1700. 12. rész.³ 1662. (II.) — Ismét Lötsén, 1708. 12. részben. 1744.

Augustána Konfessio vagy, a hitnek azon vallása, mely az ötödik Károly tsászárnak be nyujtatott és fel olvastatott 1530. esztendőben Augusta várossában. Nyom. Jénában, 1740. 12. r. (Petrik. I. 437. 1.)

B.

Bádó⁴ János magyar poeta Dialogismusa a Kristus haláláról és feltámadásáról, íratott 1623. eszt. Nyomt. Keresden 1685. eszt. 12. r.⁵ 1333.

Balassa Bálint gyarmati és kékkői gróf, hadviselő uri jó reformatus ember Verses könyvetskéje. 12 részben.⁶ (III.)

*Balog György soproni iskola mester, magyarra fordította a Kornélius Nepos historiáját és a Tzitzero leveleit. 8. részben.⁷ 1633. (IV.)

Bándi Sámuel Rövid magyarátatja az LXVIII. soltárra. Nyomt. Franeckerában, 1690 eszt. 8. r. 1383.

Bándi Mihály Bujdosok vezére, imádságos könyvetske Nyomt. Leidában 1716 eszt.⁸ (V.)

Bárányok vezérlése, vagy mikeppen keljen ifju kereszténynek az Ur vatsorájához járulni. Nyomt. 1736. 8. részben Lipsiában.

Bátori Mihály Hangos trombitája, mellyben sok alkalmatosság szerint való predikatiók adatnak elő. Nyomt. Debr. 1664 eszt. 8. részben. 1010.

2. Halotti predikatioja gróf Rhedei Laszlo felett. Nyomt. 1664. Debr. 4. részben. 1011.

Bátai György kolosv. pap.

1. Lelki proba köve, a melly sok szép materiákról való prédikatiókat foglal magában. Szebenben 1666. 8. részben. 1040.

2. Választattak tárdja; mellyre minden buzgo lelki és idvességét kívánó embernek, tellyes életének folyásában szükséges képen kell tzelözni. Nyomt. 1666. Szebenben. 8. r. 1041.

*3. Az Isten kegyelmében lévő ember idvességés életének bizonyos

¹ A nyomtatás éve téves, 1654-ben jelent meg. Egyetlen példánya ismeretes.

² Petrik Géza *Bibliographia Hungariae* című munkájára utalnak.

³ A nyomtatás éve téves, 1702-ben jelent meg.

⁴ Helyesen: Bodó. ⁵ Egyetlen példányát sem ismerjük.

⁶ Balassa Bálint és Rimai János *Istenes énekei*-nek 1752-ig 32 kiadása ismeretes. V. ö. Dézsi Lajos: B. és R. Istenes énekeinek bibliographiája. 101—103. l.

⁷ Löcsén 1701-ben jelent meg. 12°

⁸ 1718-ban jelent meg. (Bod P. M. Athenas 24. l.)

és meg tsalhatatlan jegyekről való megismerésről. Nyomt. Szeben. 1665. 8. r. 1025. (VI.)

*4. Az Isten félt ember könyörgésére való választétel és a régi megszokott bűnöket el hagyók hathatos vigasztaltatások. Nyom. Szeben. 1665. 8. r. 1026. (VII.)

Belgika Konfessio, melyet magyarra fordított Szathmári István. Nyomt. Amsterd. 1650. 12. r. 830.

*Bellényi Sigmond magyarra fordította az Savanarola Hieronimus Soltárokra és Mi Atyánkra való elmélkedéseit. 1616 eszt.¹ 480. (VIII.)

*Bellarminus a Léleknek a teremtett dolgokon mint valami graditsokon Istenhez való felmenetele. Magyarra fordította *Tasi György*.² Nyom. 1639. Bártfán 8. r. 687. (IX.)

Bentzedi Székely István magyarországban reformator.

1. A kereszténységnek fundamentomáról való rövid tanuság. Nyomt. 1544. 8. rész.³ 16. (X.)

2. A hitnek fundamentumiról való bővebb tanuság: ez szép munka nyomt. 1546. 8. r.⁴ 17.

3. *Chronica Mundi*, az holott ekklesiai és külső s magyar historiák is traktáltatnak. Nyom. Krakkoban 1558.⁵ 4. részben. 38.

4. Magyarra fordította s ki adta a hymnusokat vagy régi énekeket Krakkoban 1538. 8. részben.⁶ 13. (XI.) s magyarra fordította s ki adta az soltarokat Krakkoban, 1548. 8. r. 19.

Bethlen Kata fejedelem aszszony kegyesség gyakorlására iratott könyvetske: vagy Bujdosásnak emlekezet köve. Debr. 1735. 12. r. (Petrik. I. 272. l.)

Bethlen Péter Temetési pompája: vagy temetése alkalmatosságával elmondott predikatiók. Nyomt. Váradon. 1646. 4. r. 787.

Benyitzki magyar vitéz könyvetskéje, mellynek az első része Penitentia tartó énekeket, a másik Közbeszédeket foglal magában. 1700. 12. r. 1554.

*Beite István németujvári pap Postillaja.⁷ 211—214. (XII.)

Bod Péter a sz. irás értelmére vezérlő magyar leksikonnya. Nyom. Kolosv. 1746. 4. r. (Petrik. I. 306. l.)

2. A szent biblia historiája. Nyom. Szeben. 1748. 8. r. (Petrik. I. 306. l.)

3. Sz. Judás Lebbeus apostol levelének magyarázatja. Nyom. Szeben. 1749. 8. részben. (XIII.) (Petrik. I. 306. l.)

Bóna János Égre kézen vezető kalauzza; melyet magyarra fordított Huszti István m. dr. Nyomt. 1705. 12. részben. 1701.

Bornemiszsza Péter Postillája, vagy az Ur napokra rendeltetett evangyéliumokra való predikatiók. Nyomt. 1579. 4. r.⁸ 153. — Az után ismét ki nyomtatta azt az igen nagy könyvet Detrekővárában 1584 eszt. in folio. 207. (XIV.)

Borosnyai Sigmond sz. i. m. dr. keresztyén ember papi tisztiról s kivált a könyörgésről irt könyvetskéje. Amsterd. 1736. 12. r. (Petrik. II. 840. l.)

*Bölkényi*⁹ *Filep János* Mennyei lámpása, melly az örökbe való lelki

¹ A nyomtatás éve téves, Kassán 1618-ban jelent meg.

² Helyesen: Gáspár.

³ Egyetlen példányát sem ismerjük. ⁴ Egyetlen példányát sem ismerjük.

⁵ 1559-ben jelent meg s csak az ajánlása kelt 1558-ban.

⁶ Egyetlen példányát sem ismerjük. ⁷ I.—IV. részben. Német-Ujvár. 1584. 40.

⁸ Ötödik és utolsó rész. Detrekő. ⁹ Helyesen: *Bölkényi*.

setétségtől megrettent lelket meg ujítja és az örökké való mennyei vilá-
gosságnak méltóságára lelki világot szolgáltat. *Ultrajekt. 1652. 8. r. 862.*

Buzinkai György m. dr. Rövid oktatás, miképpen kellessék a pestis
ellen magunkat preserválni, orvosolni. Debr. 1739. 12. r. (Petrik. I. 369. I.)

2. Elveszett bűnös, megkeresztetett és megtartatott, és Kristus barát-
ságos hivatása. Belga nyelvből fordította. Amsterd. 1735. 12. r. (Petrik.
IV. 24. I.)

Béthlen Miklós Életének maga által s annak alkalmatosságával sok
erdélyi dolgoknak leírása. Kézírásban, folio formán.

D.

Dálnoki Benkő Márton maros-vásárhelyi iskola mester magyarra
fordította *Lucius Anneus Florus*nak a Római viselt dolgokról írott könyveit.
Nyomt. Kolosv. 1702. 12. r. 1649.

Dávid Ferentz unitarius püspök munkái.

1. Hetven egy predikációk, az Atya Istenről, ennek fiáról a Jesus
Kristusrol és a mi örökségünk petsétéről a szent lélekről. Nyomt. Fejér-
váron, 1569 folio formán. 74. (XV.)

2. Az egy Atya Istenről és az ő fiáról a Jesus Kristusrol és a sz.
lelekről való rövid vallás a proféták és apostolok irások szerint Kolosv.
1570. 4. r.¹

*3. Az egy magától való felséges Istenről, és az ő igaz fiáról a
Nazareti Jesusrol az igaz Messiásrol, a sz. irásból vett vallás tétel, melly-
ben a pápának és a pápázoknak minden okoskodások megfejtetnek Kolosv.
1571. 4. r. 85. (XVI.)

*4. Az egy Atya Istennek és az ő áldott sz. fiának a Jesus Kristusnak
istenségéről igaz vallás tétel, mely a Caroli Péter és Melius Péter okos-
kodásinak ellené tétel. Kolosv. 1571. 4. r. 86. (XVII.)

5. Váradi Disputatio, melly volt David Ferentz, Blandrata, és Melius
Péter s mások között egy néhány napokon közönséges helyen a király
előtt 1569. Kolosv. 4. r. 75.

Debretzeni Ember Pál debretzeni pap.

1. Innepi ajándékul az Isten satorába felvitetett sz. *Siklus* az az a
satoros innepekre rendeltetett predikációk. Kolosvár. 1700. 4. részben. 1556.

2. *Garizim és Ebal*, mellynek egyikén áldást és szeretetet a másikon
átkot és gyűlölséget parantsolt az Isten. Az isteni örök elváltásának és
elhagyásnak dekretumának nagy titkáról való elméledések. Kolosvár, 1702.
8. részben. 1650.

*Debretzeni János mind az életben s mind halálban fohászzkodásokkal
megrakodott, nével és valósággal való igaz keresztyénje. Nyomt. Debreczen-
ben, 1615. 8. részben. 454. (XVIII.)

Debretzeni Kalotsa János nagy-bajoni pap.

1. Isten ajándékával való kereskedés, avagy enekék enekének magya-
rátatja; mellyet a Deodatus genevai olasz pap notaiból fordított. Nyomt.
Debreczenben, 1693. 8. részben. 1435.

2. *Taddaei conciliatorium Biblicum*, a melyben az egymással ellen-

¹ Önállóan nem jelent meg, hanem csak mint a *Váradi disputatio* (Koloszvár,
1569.) függeléke. (V. ö. R. M. K. I. 75.)

kezni látató sz. írásbéli helyek megedgyeztetnek. Ezt magyarra fordította és megbővítéssel ki adta Ultrajektumban 1658. esztendőben. 8. részben. 937.

Demeter Márton károlyvári n. praepostnak a sz. Haromságról írott könyve. Nyomt. Kolosváron, 1732. 8. részben. (Petrik. I. 515. 1.)

Deretskei Ambrus varadi pap irt illy Titulussal: A szent Pál apostol levele; mellyet irt a romabéli keresztényeknek magyar Predikatzioakra rendeltetett és a sz. írás szerint ki magyarázott D. A. által. Nyomt. Debreczenben, 1603. 4. részben. 382.

Diest Henrik professor Ött sima kövekkel fel ékesített Dávid paritjája. Magyarra fordította Uzoni Balás bonyhai iskola mester. Nyomt. 1658. Fejérvár. 8. részben.¹ 930.

Dobrai Tsulak Samuel salánki pap Lelki olajja, mellyel az egészséges lélek és beteges lelket nagy hűséggel kenegeti s önön magát is vidámitja. Kolosvár. Nyomt. 1730. 12. részben szép elmékedések külömb-külobmféle dolgokrol. (Petrik. I. 544. 1.)

Dobravitzai Miklós irt illy lit. Redivivus Jafetke; a mellyben Sámbar motskolódásai ellen oltalmazza Tzeglédi Istvánt. Nyomt. 1669. 8. részben.² 1082.

Dregely Palánki János irt illy tit. deakul, a munka magyar: *Conciones in Catechesin Palatinam*. Nyomt. Kassán, 1667. 8. részben. 1055.

2. *Catena Salutis*, ide vagynak véve holmi könyörgések. Nyomt. Kassán, 1667. 8. részben.³

3. *Sacra Medicina*. Nyomt. Kassán, 1668. 8. részben.⁴

4. *Speculum Mysticum*; mellybe tractal a sz. haromságról. Nyomt. Kassán, 1668. 8. részben. 1065.

E.

Életnek és Halálnak kenyere. Nyomt. 1721. esztendőben. 12. részben. Magában foglalja pedig a romai katolikusoknak vallásoknak fundamentomát, rövid kérdésekben és feleletekben, itt vagynak a reformatusok unitariusok ellen való dilemmák is, de eltört a szarvok.

Enyedí M. Janos vajda-hunyadi pap irt ilyen névvel: *Isten igereiteinek fel nyitott Arany Bányája*. Nyomt. 1665. esztendőben. 12. részben. Szemlélteti ebben az Isten félt embernek sok világi bajait, és az Isten vigasztalásának fundamentomit mind ezekben. 1027.

Enyedí Janos kezdi-vásárhelyi pap irt egy könyvetskét illy titulussal: *Mennyei szó* vagy a lelki álomból való fel serkenés. Nyomt. Varadon, 1658.⁵ esztendőben. 8. részben. Traktál a megtérésről. 864.

Enyedí György kolosvári unitarius professor és püspök deakul irt azokról a sz. írásbéli helyekről, a mellyekből az sz. Haromságot szokták próbálni az ó és új Testamentomban. Magyarra fordította Torotzkai Maté és kiadta 1619. esztendőben Kolosvárt 4. részben. 494.

Eperjesi Madarasz Márton eperjesi pap, magyarra fordította Sennert Daniel vittebergai m. dr. és professor Kegyes életről és jó halál modjáról irt könyvét. Nyomt. 1643. esztendőben. 12. részben. 744.

¹ Egyetlen czimlap nélküli példánya ismeretes.

² Szerzője Czeglédi István. Nyomatott Kassán.

³ Nem önállóan, hanem mint az előbbi függeléke (Ee₆^b-^b) jelent meg.

⁴ E munka a *Speculum mysticum* függeléke. (II. sectio 54—66. 1.)

⁵ A nyomtatás éve téves, 1652-ben jelent meg.

Evangeliumok és epistolák, melyeket esztendőnként minden vasárnapokon szoktak olvasni. Nyomt. Szebenben, 1597. 8. részben.¹ 296. (XIX.)

F.

Fogarasi Ferencz vizaknai pap magyarra fordított egy Katekizmust illy titulussal angliai nyelvből: *Kis Keresztyény*. Nyomt. Fejérváron, 1654. esztendőben. 8. részben.² 884.

Felegyházi Tamás debretzeni pap irt egy szép *theologicum systemat*, melyet igen sokszor nyomtattak ki, bőv nagy könyv illy titulussal: A keresztyéni igaz hitnek részeiről való tanítás, kérdésekkel és feleletekkel és ellenvetésekkel azoknak meg fejtésével a hivek épületekre. Debretzenben nyomt. 1588. 4. részben. 221. (XX.)

2. Katekésis, a keresztyén hitnek ágairól rövid kérdések és feleletek a gyermekek és az együgyűek tanításokra. Debretzen, 1583. 4. részben. 202.

3. Magyarra fordította a sz. írásnak új Testamentumi könyveit, sok szép Notakkal kivilágosította, mely ki nyomt. Debretzenben, 1586. 4. részben. 218.

**Filepszállási Gergely* tornyos nemeti pap irt egy imádságos könyvet mellyben minden rendbéli embereknek állapotjokhoz való imádságok vagnak illy titulussal: *Praesidium Christianorum*, vagy a Keresztyének között *Magyarok Fegyvere*, mellyel legjobban oltalmazhatják magokat. Nyom. Kassán, 1694. 8. részben. 1452. (XXI.)

Forro Pál Haportonból való nemes ember, magyarra fordította *Curtius*-nak a Nagy Sándor Dolgairol való Historiáját. Debretzenben nyomt. 1619. esztendőben. 12. részben. 485.

Franzius Farkas-nak az oktalan állatokrol írott historiáját magyarra fordította *Miskoltzi Gáspár*, melly *Vad Kert* nevezettel ki nyomtatott Lőtsén, 1702. 8. részben. 1658.

Freilinghusius Anastas. Keresztyeni tudományrol irt könyvét magyarra fordította és kiadta Bél Mátyás. Halaban, 1713. esztendőben. 8. részben. (Petrik. I. 828. l.)

Füsüs János pataki pap irt egy könyvet illyen titulussal: Királyok tüköre; mellyben elő adja az igazgatokban megkívántato szép virtusokat. Nyomt. 1625.³ 8. részben. 549.

Füstölgő Tsepü; vagy az urért és hazajokért el széledett és számkivetésben bujdososó vitézlo magyaroknak bizonyos alkalmatosságokra való imádságaik. Kolosvár, 1676. 12. részben 1196.⁴

G.

Gálszétsi István, volt egy azok közül, a kik Magyarországbán az Isten evangeliumát kezdték hordozni az reformatiokor. Irt illy titulussal: Keresztyéni tudományrol való rövid könyvetske, Gálszétsi István mestertől szerzezetett. Nyomtatott 1530.⁵ esztendő tajban Krakkoban. 8. részben. 10.

Geleji Katona István erdélyi püspök. magyarul való írásait adta ki illyen titulusok alatt:

¹ Egyetlen példányát sem ismerjük.

² Egyetlen példányát sem ismerjük.

³ A nyomtatás éve téves, 1626-ban Bártfán jelent meg.

⁴ Szántai Mihály munkája.

⁵ 1538-ban jelent meg, de ma egyetlen példányát sem ismerjük.

1. *Titkok titka*; melyben az egy igaz Isteni természetben lévő egymástól megkülönböztetett három személyek mutogattnak az ó és új Testamentomból. Nyomt. Fejérváron, 1645. 4. részben. 772.

2. *Váltság titka*, a mely magában foglalja az Kristus születését, szenvedését, halálát, feltámadását etc. a sz. lélek el küldetését. Vagyon három nagy darabokban ki nyomtatva. Nyomt. Váradon, 1645—1649. 4. részben. 779, 799, 826.

3. *Magyar grammatikátska*, avagy az igaz magyar írásban és szólásban kivántató néhány szükséges observatiók. Nyomt. Gyula Fejérváron. 1645. 4. részben. 773. (XXII.)

*4. *Gradual*, az Enekeknek notajokkal való kiadások, a mint abban az időben szokott enekeltetni. Regal papirosra vagyon nyomtatva folio formán. Fejérvárat, 1636. esztendőben. 658. (XXIII.)

Geographiai tudománynak első kezdete. Nyomt. Hálában, 1749. 8. részben.¹ (Petrik. I. 178. l.) (XXIV.)

Gerhárd Janos jenai professor. Szent elmelkedéseit magyarra fordította Zolyomi Boldisár. Nyomt. Bartfan, 1710. 12. részben. 1772.

2. A Gerhard János könyörgéseit magyarra fordította és kiadta Makkai Sámuel. Kolosvár, 1744. esztendőben. 8. részben. (Petrik. II. 659. l.)

Gidofalvi Janos új tordai pap a palatina katékésis szerint való valláson lévő Elmelkedései, illy titulussal: A felséges Istennel a kegyes léleknek édes beszélgetesei. Nyomt. Kolosváron, 1744. 8. részben. (Petrik. I. 901. l.)

Grotzius Hugo a keresztyén vallás igasságáról való könyve; magyarra fordította Dioszegi István.² Nyomt. Marpurghan, 1732. 8. részben. (Petrik. I. 942. l.)

Gratzianus Rechabeus (Kotsi János) Tizenöt dilemmák pörölye, mellyeket a magyar protestánsok ellen formáltak. Deákból fordítatott. Kézírásban vagyon.

Gyöngyösi László A keresztyén vallásnak fundámentomi dialogismusban, angliai nyelvből fordította. Nyomt. Ultraject. 1651.³ 8 részben. 925.

Overarai Antal Fejedelmek serkentő orája, Markus Aurelius élete leírása, fordította *Prágai Andras*. Nyomt. Bartfán, 1628. esztendőben. Folio formán. 566.

G. Gyulai Sámuel irt egy könyvetsket illy nével *Hadi keszület*, avagy buzgó imadságok a vitezi állapothoz alkalmaztatva. Nyomt. Szebenben, 1750. 12. részben. (Petrik. II. 14. l.)

H.

Haller János tanáts ur, a Nagy Sándor dolgait, Troja historiáját, és holmi példabeszédeket magyarra fordított és együtt kiadott *Harmas Historia* titulussal. Kolosvárt nyomtatták 1695. 4. részben. 1470.

Halotti predikatiók; mellyek különböző alkalmatosságokban mondatnak el.

Házi János Bethlen Gábor fejedelem török tolmácsa fordította ma-

¹ Baranyai László munkája.

² Helyesen Dioszegi (Kis) **János**. V. ö. *Erdélyi Múzeum*. Új folyam II. 35. — *Szinnyei J.* Magyar írók élete és művei. II. 889.

³ A nyomtatás éve téves, 1657-ben jelent meg.

gyarra a Mohamet vallásán lévő egy fő doktornak *Enwarul asikin* nevű erköltsökről írott könyveit. Nyomt. Kassán, 1626. esztendőben. 4. részben. 556.

Hegyesi István külső tanult ember adott ki egy könyvet illy titullal: Kegyesség nagy titka, a menybéli ama három tanubizonyságoknak Atyának, Fiának és sz. Léleknek egy örök Istenségéről. Nyomt. Kolosvár, 1686. 4. részben. 1352.

Hegyalusi György vasonyi predikátor irt egy imádságos könyvet, mellyben sok féle szükség szerint reggeli és estvelí imádságok vagynak, neve Száz levelű Rosa. Nyomt. 1729. 8. részben. (XXV.) (Petrik. II. 91. 1.)

Heltai Gáspár kolosvári pap és typographus adott világra ilyen könyveket:

1. Vigasztaló könyvetske keresztyéni intéssel és tanítással, miképen keljen az embernek készülni világból való boldog ki mulásához. Nyomt. Kolosvárt, 1553. esztendőben. 8. részben. 32.

2. *Chroncia* a magyarok viselt dolgairol, mellyet bővebben Bonfinus Antal irásából szedett. Nyomt. Kolosvárt, 1575. esztendőben. Folio-ban. 118.

3. Magyarok dekretuma, mellyet magyarra fordított és ki adott Kolosvárt 1571. 8. részben. L. **Verbőczy** a.

4. Agenda: szent egyházi tselekedetek, mellyeket követnek a keresztyén ministerek és lelki pásztrok. Kolosvár, 1559. 8. részben. 37.

5. Magyarra fordította és ki adta az ó Testamentomot 3 darabban. 4. részben. Kolosvár. 25., 28., 57. (XXVI.)¹

6. Az új Testamentumat. Nyomt. Kolosvár, 1561. 4. részben. 51.

Helvetica confessio, a keresztyén igaz hitről való vallás tetel. Nyomt. Kolosvár, 1747. 8. részben.² (XXVII.)

Hermannus Franké szent irás szerint való életnek regulai, mellyekben elő adatik, hogy kell embernek magát alkalmaztatni, mind Istenhez s mind emberekhez. Magyarra fordította Vásonyi Marton. Nyomt. Hallában, 1711. esztendőben. 12. részben. 1784.

Historiaja a magyarországi ekklesiák üldöztetésének, és a papok Posenban való tztáltatásoknak, tömlöztöztetéseknek, gallyakra eladatásának, és ki szabadulásoknak. 4. részben. Kézírásban.

*Hornius György leidai professor Szent genealogiája, mellyet magyarra fordított P. I. Nyomt. Varadon, 1658.³ 938. (XXVIII.)

*Hodasi Lukáts etsedi pap, Báthori István felett elmondott tanítása. 1605. Nyomt. 1615. 8. részben.⁴ 401. (XXIX.)

Horvath Ferentz unitarius politikus ember irt egy könyvet illyen titullal: *Apologia fratrum unitariorum*. Mellyben megmutogatatik, hogy azok a dolgok, mellyekkel az ő religiojok értelmek terhelhetik és világ előtt gyűlölséggé tétetik, meltatlanul hirdetteinek. Nyomt. Kolosvár, 1700. 4. részben. 1557.

¹ A IV. rész (28.) 1847-ben még nem volt meg B. K. könyvtárában. (*Erdélyi Múzeum*. Új folyam. II. 36. l.)

² Szenczi Csene Péter fordítása. A székelyudvarhelyi katalógusban az 1742. és 1743. kolosvári kiadások szerepelnek.

³ Egyetlen példányát sem ismerjük. Fordította *Püspöki János*. V. ö. *M. Könyvszemle*. 1909. 316—317. l.

⁴ Egyetlen példányát sem ismerjük.

Hunnius Miklos lubéakai püspök irt egy könyvetskét, melly magyarra fordítatott illy titulussal: Rövid és fundamentomos trakta; mellyből a kegyes olvasó a romai és evangyelika ekklesiáról itéletet tehet. Nyomt. 1690. esztendőben. 12. részben. 1398.

I.

Iakab angliai király, Királyi ajándék nevű könyvét magyarra fordította szépsi Korotz György és ki nyomtattatta Oppenheimben, 1612. esztendőben. 12. részben. 436.

Iesuita paterek titkai, mellyek a magok irásokból ki szedegettettek; elő adatnak itt az Lojola Ignát eredete, szenté letele, Jesuiták tudományok etc. Deákból fordítatott magyarra. Nyomtattatott Magnovárdiában, 1657. esztendőben. 12. részben. 926.

Idvesség rende; a penitentziáról és az ur vatsorájáról való oktatás. 12. részben.

Igasság áldozatja vagy reggeli és estveli közönséges könyörgések. Nyom. Győrben, 1737. az után 1745. esztendőben Kolosvárt 8. részben. Ugy tartják, hogy írta Arannas Medjesi Sámuel hetényi notárius. (Petrik. I. 102. l.)

Imádságos könyvetske, melly az uton járok és kereskedők hasznokra iratott. Jenában, 1735. 12. részben.

Intzedi Josef itélő mester és protonotarius ur, *Lilimok völgye* vagy Gerhard János elméledései, mellyeket igen szép magyarsággal a reformata valláshoz alkalmaztatva fordított s kiadott szép emblémakkal. Szebenben, 1745. esztendőben. 8. részben. (Petrik. I. 889. l.)

Justus Lipsiusnak a Polgári társaságnak tudománnyáról irt könyvei (Politica Lipsii). Magyarra fordította Laskai János. 1640.¹ 8. részben. 709.

Juellus Reformata ekklesiák apologiajok, magyarra fordította tussaujfalusi Tussai János. Nyomt. Helv. 1748. 8. részben. (Petrik. II. 300. l.)

Itinerarium Catholicum: azaz, nevezetes *vetelkedés* a felől: Ha az evangelicusok tudománnya-e új, vagy a mostani romai vallason való papistáké? És a papisták ekklesiája-e vagy az evangelikusok-e igaz és világ végeig állandó? Nyomt. 1616. esztendőben. 8. részben. *Alvintzi Péter* kassai pap munkájának tartom, mutogatja benne per omnia secula az igaz vallást és hogy allottak fel a papisták rendtartásai illy verset irt elő: *Lectori candido* Ne quaeso offendare; prius damnesque libellum Causa probe fuerit, quam tibi nota meum. 462. (XXX.)

K.

Káldi György jesuita, magyarra fordította a deák Bibliát a vulgata versioból. Nyomtattatott Betsbe, 1626. esztendőben. Folioiban. 551. (XXXI.)

*2. A *Dominicalis textusok* szerint adott ki prédikatzikat 1631. esztendőben. Folio formán. 601. (XXXII.)

*3. Halotti Prédikatziokat, maga nevét ki nem tette. Betsben, 1629.² 577. (XXXIII.)

¹ A nyomtatás éve téves, 1641-ben Bártfán jelent meg.

² Egyetlen példányát sem ismerjük.

Kálvinus János genevai pap és professor a Keresztény hitre való *Intitutióját*, magyarra fordította Molnár Albert s kiadta Hannoviában, 1624. esztendőben. 4. részben. 540.

2. Genevai sz. gyülekezet katekizmusa. Magyarul ki adatott 1695. 12. részben. 1468.

Károli Susanna Bethlen Gaborné fejedelem aszszony Halotti pompája két szakaszban, egyikben vagynak a predikatioi; a másikban az egész temetési pompa seriesse az oratiokkal és versekkel együtt. Nyomt. Fejérváron, 1624. 4. részben. 539.

*Károli Gaspar göntzi pap és esperest, az egész Bibliát magyarra fordította, sok szép notakkal meg ékesítette, versekre rendelte; mellyet ki nyomtatott etsedi Báthori István Visolyban 1589. és 1590. eszt. Két folioban. 236. (XXXIV.)

Károli Péter varadi pap és püspök az Apostoli Credonak magyarra fordítására írott predikatiót adott ki holta után Debretzenben, 1600. esztendőben. 8. részben. 313.

Kegélius Filep Elmékedéseit magyarra fordította Debretzeni Péter,¹ melly meg vagyon elegyítve szép imádságokkal. Nyomt. Barifan, 1639. 12. részben. 686. Ismét Kolosváron, 1738. esztend. 8. részben.² (XXXV.)

Kemény János életének s az ő idejében történt dolgoknak maga által való leírása. Kézírásban, folio formában.

Kempis Tamás Kristus követéséről írott könyve, magyarra fordította Pazmany Péter. Nyomt. Nagy Szombat. 1738. esztendőben. 12. részben. (Petrik. II. 361. I.)

Keresztúri Pál Rakotzi György fejedelem papja adott ki: Tsetsemő Keresztyént, a hit fundamentomit, mellyet Rakotzi György és Sigmund *examen* alkalmatosságával vallottak etc. Nyomt. Kolosváron,³ 1638. 4. részben. 678.

*2 Felserdült keresztyént, a Hit agazatirol bőveb. tractal. Nyomt. Váradon, 1641. esztendőben. 4. részben. 722.

3. Lelki legeltetést vagy az XXIII. soltárnak magyarázatját. Nyomt. Váradon, 1645. 4. részben. 780.

4. Egyenes ösvenyt, némely választott textusokra való predikatioikat. Nyomt. Váradon. 1655.⁴ 4. részben. 879. Ismét Grof Bethlen Kata költéségével Szebenben, 1744. 4. részben. (Petrik. II. 379. I.) (XXXVI.)

5. Mennyei társalkodás, vagy a bünös embernek Istennel való beszélgetése. Nyomt. Kolosvárott, 1722. 12. részben.

Keresszegi István debretzeni pap és püspök. A keresztyén hitnek ágazatairol való predikatioioknak tárháza a Palatina katekésis rende szerint. Nyomt. Váradon, 1630.⁵ 4. részben. 708.

Keresztyen Seneka, vagy a Seneka írásából ki szedegetett keresztyén virágok, mellyek forditattak volt régen, de azután meg igazítván. Szilágyi Sámuel, Bétsben. Nyomt 1740.⁶ esztendőben. 12. részben. (Petrik. III. 367. I.)

¹ Tévedés, mert e munkát majdnem egy időben ketten is lefordították: Debreczeni Péter (Leyden. 1637.) és *Deselvics István* (Bártfa. 1639., Lócse. 1639.). Azonban az 1738-iki kolozsvári kiadás Debreczeni Péter fordítása.

² V. ö. *Bod P.* Magyar Athenas. 63. I. — *Szinnyei J.* Magyar írók élete és munkái. II. 709. k.

³ Gyulafehérvárt jelent meg. ⁴ A nyomtatás éve téves, 1653-ban jelent meg.

⁵ A nyomtatás éve téves, 1640-ben jelent meg.

⁶ A nyomtatás éve téves, 1770-ben jelent meg.

Kerti Veteményekről irt könyv; melyben mint keljen banni a magokkal és veteményekkel elő adatik. Kolosvár, 1733. esztendőben. 8. részben. (Petrik. III. 782. I.)

Ketskemeti János a Daniel profetziáját predikáziókba foglalta s ki adta. Debretzenben Nyomt. 1621. esztendőben. 4. részben. 510.

2. Három nevezetes innepekre, karátsonra, hosvétra és pünköstre rendeltetett predikáziók. Nyomt. 1615. 8. részben. 455.

*Kisztei Péter göntzi pap, az üstökös tsillagrol irt egy munkát, valami üstökös tsillag támadása alkalmatosságával. Nyomt. Kassan, 1683. 8. részben. 1298. (XXXVII.)

Kismariai Veszelin Pál Kegyes és istenes beszélgetései. Nyomt. Debretzenben, 1633. esztendőben. 8. részben. 627. (XXXVIII.)

Kitonits János Magyarországnak itelő mester, irt volt egy deak munkát, illy titullal: *Directio methodica processus judiciarii juris consvetudinarii incltyi regni Hungariae*. Magyarra fordította Váradján *Kaszoni János* illy nevezet alatt: Rövid igazgatás a nemes Magyarországnak és hozzá tartozó reszeknek szokott törvény folyásiról. Nyomt. Fejervaron, 1647. 4. részben. 791.

Koltsar György lindvai pap irt ahoz az időhöz tudos Postillát az evangyeliomokra, mellyek vasárnapokra rendeltettek. Nyomt. Bartfán, 1579. 4. részben. 150.

Komáromi Tsipkés György debretzeni pap és professor irt egy munkát, melyben CCXLI. predikáziókban az egész keresztyeni tudományt befoglalta. Nyomt. Szebenben, 1666. esztendőben. 4. részben. 1042.

2. Papistaság ujsága, melyben a papistaságnak mind tudománya a mellyet val s mind rend tartásai ujjoknak meg mutatnak. Nyomt. Kolosváron, 1670.¹ 8. részben. 1115.

3. Magyarra fordította a Vollebius Teológiáját, a keresztyeni isteni tudománynak jól elkészült jeles summája. Nyomt. Ultrajectum. 1635.² 8. részben. 877.

Komáromi István telegdi pap irt az Uri imadsagrol magyarázatot. Nyomt. Várad. 1651. 8. részben. 853.

Kortholt Kristian sz i. m. dr. kiloniai professor Sullyos papi terhe, vagy a papi hivatalnak terhes voltárol; mellyet magyarra fordított Vasonyi Márton. Nyomt. lenaban, 1726. 8. részben. (Petrik. II. 452. I.)

Kováts János a Magyar kronikának rövideden lerajzolt summája. Nyomt. 1742. esztendőben. 4. részben. (Petrik. II. 469. I.)

Kun István de Osdola, ezen uri embernek neve alatt jött ki egy könyörgéses könyv illy titullal: Hét napi uti társ: a hetnek minden napjára rendeltetett könyörgések. Nyomt. Kolosváron, 1677. 8. részben. 1214.

Köleséri Sámuel debretzeni pap adott ki illyen munkákat:

1. Szent irás rámájára vontatott fél keresztyén, vagy igaz vallás szines vallojának proba köve. Nyomt. Debretzen. 1677. 8. részben. 1209.

2. Keserü édes vagy az 2. Kor: IV. 16 tett predikázió. Debretzen, 1677. 1210.

3. Arany alma, avagy bizonyos alkalmatosságokban elmondott XXX predikáziók. Nyomt. Debretzen. 1673. 8. részben. 1144.

¹ A nyomtatás éve téves, 1671-ben jelent meg.

² A nyomtatás éve téves, 1653-ban jelent meg.

4. Idvesség sarka, mellyen a hitnek idvességére szükséges részei fordulnak. Debretzen, 1676. 8. részben.¹ 1189.

Kövedí Mihály soproni iskola mester irt valami magyar és deák grammatikát, a melly ki nyomattatott Lőtsen, 1690. esztendőben. 8. részben.² (XXXIX.)

Kőrösi Mihály új Testamentomra írott mutató tablaja. Debretzen, 1739. 12. részben. (Petrik. II. 489. I.)

L.

Lámpe Friderik bremai pap és professor irt a Dög halálról; mellyet magyarra fordított Hunyadi Ferentz telegdi pap s ki adott Debretzenbe. Ezt ugyan Bányai István s kiadott Franékérában, 1741. esztendőben. 8. részben. (Petrik. II. 537. I.)

2. Kegyelem szövetsége titkába való bé vezetés. Magyarra fordította Tatai Ferentz debretzeni pap. Nyomt. Debretzenben, 1744. esztendőben. 12. részben. (Patrik. II. 538. I.)

Laskai János Cito, longe, tarde. Egy kettős értelmű kérdésnek megvilágítása: Ha a Pestis előtt vétek nélkül elmehetünk-e vagy nem? Lőtsén Nyomt. 1638. 8. részben.³ 682.

Lázár János liber baro Szolnok vármegye fő ispánnya, irt egy könyörgéses könyvetskét illy titulussal: *Okos teremtettt* állat, avagy a teremtet dolgoknak szemlélésekből a teremtő Istenhez való fel emelkedése az okos léleknek. A teremtésnek rendi szerint hét napi imádságokban szedett. Nyomt. Kolosvár. 1745. 8. részben. (Petrik. II. 558. I.)

Lepes Balint nyitrai püspök irt egy könyvet illy titulussal: Pokoltól rettentő és mennyei boldogulásra édesgető tükör. Nyomt. Pragaban, 1617. esztendőben. 4. részben. 476.

Lippai János Psoni kerte, mellyet ültetett minden féle füvekből és virágokból. Nyomt. Betsben,⁴ 1664. 4. részben. 1016. (XL.)

2. Gyümölts kertje. Nyomt. Bétsben, 1667. 4. részben. 1054. (XLI.)

3. Oeconomicum kalendarium. Nyomt. Posen.⁵ 1662. 4. részben. 995.

(XLII.)

**Lisznyai Kováts Pál* debretzeni professor, irt egy Magyar kronikát. Nyomt. Debretzenben. 12. részben. 1421. (XLIII.)

Liturgia: vagy az Ur vatsorája ki szolgáltatásának módja: mellyet irtak a Tisza körül való papok meg egyezett akaratból. Nyomt. 1655.⁶ 8. részben. 933.

*Lorándfi Susanna fejedelem asszony irt illyen titulussal: *Moses és Próféta*k, az az Az igaz keresztyéni vallásnak XLV ágazatának sz. írásbéli győzhetetlen bizonyság tétele. Nyomt. Fejérváron, 1641. esztendőben. 4. részben. 716. (XLIV.)

Lukáts Rikárd angliai nyelvből fordítatott a Honapok minden napjaikra íratott keresztyén elmélkedései. Debretzen, 1748. 8. részben.

¹ Egyetlen példányát sem ismerjük.

² *Kövesdi Paulus*: Elementa linguae Hungaricae sive grammatica Hungarica. Leutschoviae, 1686. 8° (R. M. K. II. 1584.)

³ Egyetlen példányát sem ismerjük.

⁴ Nagyszombatban nyomatott.

⁵ Nagyszombatban nyomatott.

⁶ A nyomtatás éve téves, 1658-ban Sárospatakon nyomatott.

M.

Majer János sz. i. dr. irt deak nyelven egy könyvetskét, mely magyarra fordítattott¹ illy titulussal: *A Papista vallásra hajlott lutheranusok lelkek esméretinek kinnya*; a melyben mutogatja, hogy az olyan ember mindenkor kétséges idvessége iránt. Nyomt. Hamburgban 1690. esztendőben. 8. részben. 1399.

Manni János jesuita olasz nyelven irt az Paraditsomrol és gyehe-nárol valami fabulás elmélkedéseket; melyek magyarra fordítattak és ki nyomtatattak Kolosvárt, 1712. 12. részben.

Margitai Peter debretzeni pap irt:

1. Temetési alkalmatosságokra való predikatziot, melyeket ki bota-sított Keresszegi István. Debretzen, 1632. 8. részben. 607.

2. Az uri imádságra irt predikatzioikat. Nyomt. Debretzenben, 1616. 8. részben. 464.

3. Jonás profeta magyarázatját predikatzioikban. Nyomt. Debretzenben, 1621. 8. részben. 512.

Marothi György debretzeni professor irt egy arithmeticat illy titu-lussal: *Számvetésnek mestersege*: melyet a közönséges haszonra és az Magyarországnban elő fordulható dolgokra alkalmaztatni igyekezett. Debretzen, 1743. (Petrik. II. 679. I.)

Martonfalvi György sz. i. m. dr. debretzeni professor irt:

1. *Tanító és tzafoło teológiát*, melyet Amésius és Vendelinus szerint adott elő azokért, a kik az igaz Vallást hamar kívánnják megta-nulni. Nyomt. Debretzenben, 1679. esztendőben. 12. részben. 1231.

2. Keresztyeni inneplést, vagy mint keljen megtartani a keresztyé-nektől rendeltetett innepeket. Egy Predikatzio. 4. részben.²

3. *Szent Historia*, melyben a Biblia rendi szerint adatnak elő az abban levő historiák; halála után adatott ki. Debretzen. 8. részben.³ 1256. (XLV.)

Medjesi Pál, Rakotzi György fejedelem papja irta:

1. Szent Atyak örömet; melyekbe mutogatatik a Kristus igaz Isten-sége, a Szüz Máriától való születése előtt is. Nyomt. Fejervaron, 1640. 4. részben. 701.

2. *Dialogus politico ecclesiasticus*-t; melyben mutogatatik a pres-byterium, annak haszna, felállításának modja. Bartfán, 1650. 4. részben. 831.

3. *Praxis pietatis*-t, az az: A keresztyén embert istenes tetszése szerint való járásra igazito kegyesség gyakorlása; melyet irt volt angliai nyelven *Bailius Lajos*, abból vagyon fordítva. Tudománnyal s a szükség szerint való imádságokkal tellyes, azért sokszor nyomtattak ki. Kolosvárt is 1677. 8. részben. 1215.

4. *Egő szövétneket*, a sz. irás Isteni méltóságáról. Nyomt. 1648.⁴ 8. részben. 774.

5. *Doce nos orare, imo et praedicare*, melyben a könyörgésnek és prédikálásnak mestersége adatik elő. Bartfán, 1650. 4. részben. 832. (XLVI.)

¹ Fordította: Petróczy Kata Szidonia.

² Debreczeni Ember Pál Szent Siklus-ának melléklete, R. M. K. I. 1056.

³ 1681-ben jelent meg.

⁴ A nyomtatás éve téves, 1645-ben Gyulafehérvárt jelent meg.

6. *Hét napi* együtt beszélgetést; angliai nyelvből fordította magyarra. Nyomt. Debretzenben, 12. részben. 668 és 972.¹

*7. *Lelki A, B, C*, a Kristus Oskolájában az álló rendben be állatando tsetsemőknek közönségesen, nevezetesen a mgs. Lorántfi Susanna aprob cselédjinek hasznokra. Nyomt. Keresden, 1684. 8. részben. Angliai nyelvből vagyon fordítva. 1319.

Meisner Boldsiár vittebergai professor Katolikus válaszsza az esaviták eretnek kérdésére: Hol volt Lutherus előtt az igaz vallás? A papistak között szorongatásban lévő igaz evangelikus keresztyének hasznokra adatott világ eleibe 1627. esztendőben. 12. részben. 1397.²

Mélius Péter debretzeni pap és püspök munkái:

1. A Romaiakhoz írott levélnek magyarázatja predikatzioakra foglalva. Nyomt. Debretzenben, 1563. 4. részben. 53. (XLVII.)

2. Samuel és Királyok Könyvei; mellyeket magyarázattal s szép intésekkel ki adott Debretzenben, 1565. Foliantban. 55. (XLVIII.)

3. A szent János jelenésének igaz és irás szerint való magyarázása. Nyomt. Váradon. 1568. 4. részben. 69.

*4. Innepekre válogatot predikatzio; ehez vagyon ragasztva az Agenda is. Nyomt. Debretzenben, 1563. 4. részben. 54.

Melotai Nyilas István gyulafejevári pap munkái:

1. *Speculum Trinitatis*. sz. Háromság egy bizony örök Istennek a bibliában, sidok irásiban, kontziliomokban mint valami atzél tükörben való meg mutogatása; mellyben az Enyedi szent Háromság ellen irt könyve meghamisittatik. Nyomt. Debretzenben, 1622. esztendőben. 4. részben. 521.

2. *Agenda*, mellyben az anyaszentegyházban való szolgálatbeli tselekedetek elő adatnak bőven és a sakramentomokról való értelem. Debretzen, 1634. 8. részben. 633.

3. *Agenda*, a feljebb meg irt könyvnek rövid summája az sakramentomok ki szolgáltattatásoknak és az házasságbeli esketésnek módjáról; a melly sokszor kinyomtatott. 8. részben.³

4. Mennyei tudományról való irtovány; a mellyben az igaz tudomány meg erősítetik; az emberi találmányok ki gyökereztetnek. Debretzen, 1617. 4. részben. 474.

Miskoltzi Gáspár bánya pap, az után udvarhelyi esperest, irt volt Belgyiomba laktában illy könyvetskét: *Angliai independentismus*, a vagy az ekklesiái fenytékben és a külső isteni tiszteletre tartozo rendtartásokban minden reformatata ekklesiáktól különöző fejetlen lábság. Nyomt. Ultrajectum. 1654. esztendőben. 8. Részben. 893.

2. Magyarra fordította az Frantzius élő állatokról irt Histoiáját, melly nyomt. Lótsén, 1702. esztendőben. 8. részben. L. **Franzius** a.

Miskoltzi Ferentz győri chirurgus, irt egy könyvet illy titullal: *Manuale chirurgium*. Chirurgiai uti társ, mellyben az egész anatomia, égi jegyeknek ereje: a tagokon történhető nyavalyák, a seb kötés, ér vágás etc. által való orvosoltatása, flastrom, ungvantumok készitetések, kérdések.

¹ Szabó Károly e munkának két kiadását említi. Debreczen, 1637. és 1661. Az utóbbinak egyetlen példányát sem ismerjük.

² 1690-ben jelent meg.

³ A székelyudvarhelyi katalógusban az 1733-iki kolozsvári kiadás szerepel. (Petrik II. 712. l.)

ben és feleletekben elő adatik. Nyomt. Győrben, 1742. 8. részben. (Petrik. II. 756. 1.)

Mikolai Hegedüs János magyarra fordított és kiadott illy titulussal való könyvetskéket: 1. Tüzes oszlopa az igasságnak. 812. 2. Lelki prebenda. 814. 3. Szentek napi száma. 815. 4. Biblia Tanui. 813. Nyomt. Trajekt. 1648. esztendőben. 8. részben.

*Mihalyko János eperjesi magyar pap nemetből magyarra fordította Pollio Lukás prédikázióit az Isten fiainak örök életökről. Nyomt. Bartfán, 1612. esztendőben. 8. részben. 432. (XLIX.)

*2. Záderus Jakabnak könyvét illy titulussal: Az örök életnek szép és gyönyörűséges nyári idejéről való könyvetske. Nyomt. Bartfán, 1603. 8. részben. 381.

Molnár Albert sok országokban s akademiakon tanult bujdosó magyar, magyar munkái:

*1. Lexicon Latino Graeco (!) Hungaricum, et Dictionarium Hungarico Latinum. Norim. 1644.¹ 4. részben. 513. (L.)

*2. Deák és magyar nyelveken irt egy Grammatikat, mellyet nyomtattak Hannoviában, 1610. 8. részben. 422. (LI.)

*3. Egy könyörgésem könyvetskét is adott ki; mellyben a Kalvinustól írott könyörgések találatnak. Nyomt. Hannoviában,² 1621. 8. részben. 514. (LII.)

4. *Postilla Scultetica*: Az vasárnapokra és fő innepekre rendeltetett evangyeliomi textusoknak magyarátja. Nyomt. Oppenheimben, 1647.³ esztendőben. 4. részben. 475.

5. A soltárokat versekbe szedte, frantzia notákra szabta s ki nyomt. Hannoviában,⁴ 1612. 12. részben. 435. (LIII.)

6. A Biblia fordítását megvizsgálta, ki nyomtatatta. Hannoviában, 1608. 411. (LIV.) — Oppenheimben 1612. esztendőben. 4. részben. 434. (LV.)

7. A leg főb jörol, a mellyre a világ vagyodik, discursus a bibliai és világi sok historiákból. Nyomt. Kolosváron, 1701. 8. részben. 1628.

8. Jubileus esztendő: az Heidelbergában véghez vitt Jubileust magyarra fordította. Oppenheimben, 1618. 4. részben. 482.

9. Kalvinus János *Institutioját* magyarul ki botsátotta. Nyomt. 1624. 4. részben. L. **Kalvinus** a.

Monoszloi András irt egy könyvet A szentek segítségül való hívásáról, melly nyomt. Nagy Szombatban, 1589. 4. részben. 229. (LVI.)

Müller Henrik rostoki pap és professor irt illy titulussal: *Lelki nyugasztalo orák*, vagy három száz elmelkedések, mellyeket magyarra fordított Szentzi Fekete István kőszegi pap. Nyom. Lőtsén. 12. részben. 1601.

Melianus Gnatereth (Helmetzi István) Igasság paissa; mellyel a Kristustól szereztetett sakramentomi szent vatsora felől a helvetziai confessioban ki adatott igaz tudományt erősíti, és a Bernárd Pál nyilai ellen oltalmazza. Nyomt. Miaburgumban, 1741. esztendőben. 8. részben. (Petrik. II. 98. 1.)

¹ Téves, 1621-ben Heidelbergben jelent meg.

² Téves, Heidelbergben nyomtatott.

³ Téves, 1617 helyett.

⁴ Téves, Oppenheimben jelent meg.

N.

Nadányi János, uri nemzetből való enyedi professor. Magyarra fordította az Mizáld Antal m. dr. könyvét: melylyen a Kerteknek gondviseléséről, füvekről, gyümölcsökről etc. azoknak orvosi hasznokról. Nyomt. Kolosváron, 1669. 4. részben. 1087.

Nadudvari Péter Keresztyen hitnek agazatairol valo predikatziói; mellyben az igaz reformata vallás fundamentomason adatik elő. Nyomt. Kolosváron, 1741. esztendőben. 4. részben. (Petrik. II. 820. l.)

Nagy Ari Benedek, borosjenői pap irt illy titullussal: *Igaz vallásu keresztyén*, vagy az igaz hitről, annak szerző okárol, tulajdonságirol valo irás. Nyomt. Váradon, 1651. 8. részben. 855.

*Nánási Gábor Lelki tudakozása, mellyben a kegyes lélek, megtanulhatja az Isten örökké való decretomának bizonyos jeleit. Nyomt. Kolosváron, 1675. 8. részben. 1178. (LVII.)

Nánási István nagybányai pap irt illy nevezet alatt. Szü titka: az az ember szívének természet szerint való romlottságából és annak követéséből származott ezer tsalárdságinak ki nyilatkoztatása és orvoslása. Nyomt. Kolosvárott, 1670. 4. részben. 1103.

Nemeti Mihály kolosvári pap magyar munkái:

1. Dominikakra rendeltetett evangeliomok szerint való predikatziói. Nyomt. Kolosvárott, 1675. 4. részben. 1179.

2. *Dominicalis* predikatziok toldalékja. Nyomt. Kolosvárott, 1686. 8. részben. 1353.

3. Az öröкке való egy isteni állapotban lévő három személyeknek mutató tükköre. Kolosvár, 1675.¹ 12. részben. 1150.

4. *Halotti centuria*. Vagy szaz halotti predikatziok. Nyomt. Kolosvárott, 1686.² 8. részben.

5. Mennyei tárház koltsa; minden rendbéli embereknek állapotjokhoz alkalmaztatott imádságok, sokszor nyomtatattak ki.³

6. Sz. David psalteriuma, v. a százötven soltárok magyarázata. Nyomt. Kolosvárott, 1679. 12. részben. 1234.

*7. Reformata vallásban való idvesség.⁴ (LVIII.)

8. Igasság proba köve. 12. részben.⁵ (LIX.)

*9. Igasság proba kövének nyert pere.⁶ (LX.)

*10. Prédikatori erősség.⁷ (LXI.)

¹ A nyomtatás éve téves, 1673-ban jelent meg.

² A nyomtatás éve téves. E munkának két kiadását ismerjük: Kolosvár. 1683. (R. M. K. I. 1301.) Kolosvár. 1684 (M. Könyvszemle, 1879. 27. l.)

³ Szabó Károly 1711-ig 8 kiadását említi. De mivel Bod Péter sem e katalógusban, sem *M. Athenas*-ában (191. l.) nem jelezte a megjelenési évet, valószínűnek tartom, hogy Bethlen Kata könyvtárában 1752-ben is a székelyudvarhelyi katalógusban említett 1741-iki debreczeni kiadás volt meg. (V. ö. *Erdélyi Múzeum*. Új folyam II. 40. l.)

⁴ *Disputatio theologica de salute in ecclesia. Lugduni Batavorum. 1666.* 4° (R. M. K. III. 2347.)

⁵ Szabó Károly két kiadását említi: R. M. K. I. 1094. 1131. Nyomtatott példányát egyik kiadásnak sem ismerjük. V. ö. *M. Könyvszemle* 1879. 182. l.

⁶ Szabó Károly két kiadását említi; R. M. K. I. 1095. 1132. A második kiadás egyetlen példányát sem ismerjük.

⁷ *Disputatio theologica de fide et religione ecclesiae apostolico-romanae et romano-pontificiae. Ultrajecti, 1666.* 4° (R. M. K. III. 2370.)

11. Catechetica Dominika. Palatina katékezis rendi szerint való predikatzio.¹ (LXII.)

Kezírásban maradtak ezek a munkái,² melyekről emlékezik, hogy elkészítette:

1. Az Apostoli tselekedetekre és a szent Pál minden leveleire a sidoktól megvalva rövid magyarázat. (LXIII.)

2. Két Miscallanea Centuria. (LXIV.)

3. Egy Innepi Centuria. (LXV.)

4. Profetai és apostoli reformatá vallást oltalmazó paisotska. (LXVI.)

5. Jesus Kristus örök istenségéről kiváltképen való predikatzio. (LXVII.)

6. A Jesus Kristus örök istenségét tagadó Enyedi könyvének predikatzioiban való megtzáfoltatása. (LXVIII.)

7. Evangyeliomi igasság sajtója; mellyben egy Sodoma hegyén termett szőlő gerezd meg sajtoltatott. (LXIX.)

8. Magyar Catechetica. (LXX.)

9. Nabugodonozor nagy álló képe. (LXXI.)

Neuman Gáspár boroszloi pap irt volt egy kis könyvetskét; melly magyarra fordítván nevezetett *Minden imádságok velejének*. Nyomt. Posenban; 1737. 8. részben. (Petrik. II. 873. 1.)

Nogradi Mátyás bajoni pap és püspök angliai nyelvből fordította az 51. Soltar magyarázatját; mellyet nevezet *Idvesség Kapujának*. Nyomt. Kolosvárott, 1672. 4. részben. 1133.

Nagy tüz kis szikrája Lojola szent Ignatz exercitiuma. Nyomt. Betsben. 12. részben.³ 1575. (LXXII.)

O.

Ostervald Friderik János Helvetziában neokomi pap irt egy könyvet, mellyet nevezett: *Keresztyének között uralkodo Romlotság Kutfejenek*, mellyet magyarra fordítottak és kinyomtattak Debretzenben, 1743. 8. részben.

2. Szent historiának rövid summája; mellyet magyarra fordított Marothi György. Debretzen, 1735. 12. részben.

Otrokotsi Foris Ferentz. Vagynak munkái magyarul ezek:

1. Kereszt alatt nyüggő Magyar Izraelnek hálaadó és könyörgő *Imádsági*. Nyomt. Kolosvárott, 1682. 12. részben. 1286.

2. Idvességes beszélgetések némelly valogatott szent írásbeli helyekről, predikatzio. Nyomt. Kolosvárott, 1683. 8. részben. 1300.

3. A tevelgyő juhrol való predikatzio, midőn által állott a katolikusokhoz. 1694. 29 Augusti.⁴ 1465. (LXXIII.)

4. A jó lelki esmeretnek, maga mentő tanubizonyosága, a mellyel maga tselekedeteit mentegeti. Nyomt. Kassán, 1694. 12. részben.⁵ 1453.

5. Az Istennel jároknak tökéletességek, mellyet egybe szedegetet a régi atyák írásokból. Nyomt.⁶ 1699. 12. részben. 1547.

6. Roma Istennek szent várossa, vagy olly munkátska, mellyben a

¹ Dominica catechetica sive conciones catecheticae. Claudopolii. 1677, 8° (R. M. K. II. 1402.)

² V. ö. *Bod Péter*: Magyar Athenas. 191. 1.

³ Szerzője Elfen Miklós.

⁴ Egyetlen példányát sem ismerjük.

⁵ Egyetlen példányát sem ismerjük.

⁶ Nagyszombatban nyomatott.

XLVIII soltárt lelki értelem szerint Romára magyarázza, hogy Sion és Jerusaleum ábrázolta Romát. Nyomt. N. Szombatban.¹ 8. részben. 1535.

Örvendi Molnár Ferentz Lelki tárháza, vagy ó és uj Testámentomi Könyveknek versekbe foglalt summájok. Nyomt. Debretzenben, 1666. esztendőben. 8. részben. 1034.

P.

Palatina Katekesis, mellyet irt Zakariás Uriánus, 1563. esztendőben. Magyarra fordított Szárási² Ferentz százszornál is eddig többször nyomtatták ki. 8. részben.³ 829.

Papai Pariz Imre, második Rákotzi György fejedelem papja irt egy Könyvetskét *Keskeny ut* a neve; mellyben a lelki esmeret akadékit kívánnya elhárítani. Joságára nézve kedves lévén igen sokszor nyomtatott ki. 8. részben.⁴ 1377.

Papai Pariz Ferentz m. dr. enyedi professor, magyarul irta ezeket a munkáit, s adta ki:

1. *Pax animae*. A lélek bekeségeről és elme gyönyörüségeről; mellyet nagyob reszin a Molineus Pater frantzia munkájából fordított. Nyomt. Kolosvárótt, 1680. 8. részben. 1246.

2. *Pax corporis*: Az emberi test nyavalyainak okairól, fészkeiről, orvosoltásokról. Kolosvár, 1695. 8. részben. 1474.

3. *Pax sepulchri*. Idvesség és igen szükséges elmélkedés arról, miképpen kellessék embernek mind keresztyénül élni mind idvességesen meghalni. Nyomt. Kolosvárótt, 1698. 12. részben. 1526.

4. *Pax aulae*. Bölts Salamon egy néhány válogatott regulai, miképpen kellessék embernek magát a meltoságban s meltoságok előtt böltsen viselni. Nyomt. Kolosvárótt, 1696. 12. részben. 1488.

5. *Pax crucis*. Sz. David király és profetának 150 soltári; mellyek a sz. lelek tzélja szerint 150 könyörgésekben ki magyaráztattak. Nyomt. Kolosvárótt, 1710. 12. részben. 1775.

6. *Dictionarium deak és magyar nyelveken*; melly a tanulok hasznokra alkalmaztatott. Nyomt. Lótsen, 1708. esztendőben. 8. részben. 1746.

7. Romlott fal fel-építése. Avagy: A magyarországi és erdelyi evangyelika reform. ekklesiáknak, a reformatio kezdetétől fogva valo dolgairól rövid historia. *Kézírásban maradt.* (LXXIV.)

Pánkotai Ferentz szalontai pap így nevezte a könyvét: *Sanctus Hilarius*, avagy mindenféle szomorúságoknak neme ellen valo elmélkedés. Nyomt. Várad. 1650. 12. részben. 839.

Patai Balog János szaszvarosi pap, angliai nyelvből Belgyiomban tanulásakor fordított egy könyvet illy titulussal: *Lelki igazgatás a betegségben és az Halál árnyékában*: melly könyvetskébe miképen vigasztalják magokat az emberek a nyavallyák ellen s halál ellen. Ultrajekt. 1700. 8. részben. 1571.

¹ 1698-ban jelent meg.

² Helyesen: Szárási Ferencz.

³ E cím az 1650-iki amsterdami kiadásra vonatkozhatik, annál is inkább, mert e munka mellékletképpen megjelent *Catechesis* szintén meg volt B. K. könyvtárában. L. *Szathmári Ötves István* a.

⁴ 1689-ben Lőcsén jelent meg. Egyetlen példánya sem ismeretes.

Patai István pápai pap, élt 1500-nak vége felé és irt a Sakramentumokról szép munkát; nevezetesen kérdésekben és feleletekben megmutogatja, miben álljon a Kristus testének étele, vérének itala. Nyomt. elsőben Pápán az után Fejérváron. 1643. 8. részben. 740.

*2. Magyarra fordította Vives Lajosnak a Keresztyen ferj és feleség tisztiról való könyveit.¹ (LXXV.)

Pataki István kolosvári professor magyarra fordított deakból egy könyvet illy titulussal: E világ igazgatásának mestersége mely száz jeles regulakban adatott elő. Nyomt. Kolosvárott, 1681. 4. részben. 1263.

Pazmán Péter estergomi érsek magyar munkái:

1. Imádságos könyv, mely mind negyed és nyolczad reszekben egy nehányszor nyomtatott ki.²

2. Isteni igazságra vezérlő Kalauz. Nyomt. Posonban, 1613. Folio formán. 443. (LXXVI.)

3. Alvintzi Péterhez írott ött Levelei; mellyek sok tsufos vagdalozásokkal s hazugságokkal, mint a Kalauz is tellyesek; elsőben nyomtattak a Kalauzzal, az után külön 1741. 12. részben. (Petrik. III. 60. l.)

4. Tanátskozás arról, mellyik vallást kell választani, a keresztyén vallások között. Veresmarti Mihály neve alatt írta Posonban, 1612. 8. részben.³ 437. (LXXVII.)

5. A szentek tiszteletekről Gyarmati Miklos ellen. Gretzben, 1617.⁴ 8. részben. 406. (LXXVIII.)

6. Nyoltz okok egy nemes ember miért változtatta vallását. Nyomt. 1631.⁵ 606. (LXXIX.)

7. A vasárnapi evangeliomokra írott predikatziok. Folio formában.⁶ (LXXX.)

8. Kempis Tamás Kristus követéséről való munkátskáját magyarra fordította. L. **Kempis** a.

9. Tsengettyü e világi haszontalanságok ellen. Nyomt. 1699. 12. részben.⁷ 1548.

Perkinsusnak a Lelki esméret akadékiról írott könyvetskéje; mellyet magyarra fordított Tsepregi Mihály kolosvári lakos. Nyomt. Amsterdamban, 1648. 12. részben. 800.

Perlitz Dániel m. dr. ki adta magyarul a Mollerus Károly orvosi oktatását, miképpen kellessék a Pestis és egyéb mérges nyavallyák ellen őrizkedni, mitsoda eszközökkel elni, orvosolni. Masodszor nyomt. Budán, 1740. 4. részben. (Petrik. II. 769. l.)

¹ V. ö. *Bod P.* Magyar Athenas. 215. l. — *Szinnyei József.* Magyar írók élete és munkái. X. 472. h.

² A székelyudvarhelyi katalógusban az 1701. évi nagyszombati kiadás szerepel. (R. M. K. I. 1640. — *Erdélyi Múzeum.* 1907. évfolyam 41. l.) Ellenben Szabó Károly szerint 1849-ig a nagyenyedi ref. kollégium könyvtárában Bethlen Kata könyvei között az 1625. évi pozsonyi kiadás volt meg. (R. M. K. I. 548.)

³ Egyetlen példányát ismerjük. V. ö. *M. Könyvszemle* 1882. évf. 83. l.

⁴ Téves, 1607 helyett.

⁵ Nyomatott Bécsben. Egyetlen példányát sem ismerjük.

⁶ Szabó Károly e munkának két kiadását említi: Pozsony, 1636. (663.) és Nagyszombat, 1695. (1482.) Valószínű, hogy Bethlen Kata könyvei között az *első kiadás* volt meg, mert Bod Péter Magyar Athenasa 218. lapján a pozsonyi 1638-iki (1636 helyett) kiadást írta le.

⁷ Szerzője nem Pázmány Péter, hanem Nyéki Vörös Mátyás. Egyetlen példányát sem ismerjük.

2. Testi bekességre vezeklő uti társ: sokféle nyavalyákkal küszködő testnek szükségére alkalmaztatott házi és uti Patikátskának rövid és summas leírása. Másodszor nyomtatott Budán, 1740. 4. részben. (Petrik. III. 73. 1. (LXXXI.)

Pernyeszi Sigmond uri ember, fordította az Avenarius könyörgéseit illy titulussal: A kegyes léleknek vigasztalását szerző idvesség paissa. Nyomt. Kolosvárott, 1676. 8. részben. 1195.

2. Lelki flastrom. Nyomt. Kolosvárott, 1678. 8. részben. 1222.

Pesti Gábor magyarra fordította a négy evangyelisták írását és ki nyomtatták Betsben. 1536. 8. részben. 6.

Petrózi Kata Szidonia, gróf Pekri Lőrincz felesége munkái:

1. A kereszt nehéz terhe alatt elbágyadott jó illatú tizenket liliom; mellyet férjéért Szebenben raboskodván egybe szedett s világ eleibe botosatott. Kolosvár, 1705. 8. részben. 1704.

2. Jo illattal füstölő igaz szív; mellyet a világ szeretetében szunnya-dozoknak felserkentésekre az Arnd János írásából fordított. Lötzen nyomt. 1708. 8. részben. 1747.

Pétsvárad Péter váradi pap irt egy munkát, mellyben felbontolja a Pázmán sz. írásról és ekklesiáról írott könyveit. Nyomt. Debretzenben, 1629. 4. részben. 579.

Placette János koppenhágéni ekklesiának lelki pásztora, a Keresztyén ethikának vagy erköltsök tudományának rövid summája. Nyomt. Debretzenben, 1750. 8. részben. (Petrik. II. 547. 1.)

Politika filosofiai okoskodás szerint való rendes életnek példája; mellyet valamely, Istenét, királyát, hazáját igazan szerető nemes ember G. C. I. deakból magyarra fordítván a mostani udvariasággal telyes világ fiainak elmejekben illetetvén különböző indulatjok és tudományok meg jobbitására rendeltetett. Lötzen, 1674. 8. részben. 1169.

Polgári törvények, mellyek a Justinianus Törvénye szerint szedettek rendbe a bibliából. Nyomt. Debretzenben, 1610. 12. részben. 420.

Posaházi János pataki professor munkái:

1. Igasság istájpja. Vagy olly katekizmusi tanítás; mellyben a keresztyén reformata vallas bőven meg magyaráztatik, és az ellen tusakodo fortelyos patvarkodások ellen, nevezetesen a nagy kalauzos könyv ellen oltalmaztatik. Nyomt. Sáros Patakon, 1669. 4. részben. 1096.

2. Három kérdésekre való feleletinek megerősödése, melly iratott Sambar ellen. Nyomt. 1666. 12. részben. 1050.

3. Ben sült veres kolop. Avagy Kis paternek vesztett peri.¹ 1053.

4. Sibelius Gáspárnak, külömbféle szent írásból szedegetett imátsági, mellyeket magyarra fordított s ki adott Kolosvárott. 1673. esztendőben. 8. részben. 1151.

Prágai András szerentsi predikator magyarra fordította a Gvevarai Antal Fejedelmek serkentő oráit, mellyeket irt Markus Aurelius életéről. Nyomt. Bartfán, 1628. Foliantban. L. **Gvevarai** a.

R.

Rádai Pál kegyes uri ember maga és hozza tartozoinak kegyességben való gyakorlások véget, szép imádságokat és énekeket; mellyeket ki

¹ 1666-ban jelent meg. Egyetlen példányát ismerjük.

botsátott illy titulussal: *Lelki hodolás*. Debretzen, 1724. 12. részben. (Petrik. III. 170. 1.)

*Rambak*¹ *Jakab* greszai professor, Gyermeknek tanítására intéztetett kis munkátskáját magyarra fordította Barany György illy titulussal: *Gyermekeknek kézi könyvetskéjek*. Nyomt. Jenában, 1740. esztendőben. 12. részben. (Petrik. III. 178. 1.)

Rimai János jeles tudos reformatus uri ember, kinek a vers írásra nagy hajlandósága volt. Irt szép énekeket, mellyek ki nyomtattak sokszor. 12. részben. L. **Balassa** a.

Roterdami Rezmánnak a keresztyén vitézséget tanító kézben viselő könyvetskéje. (Erasmí Roterodami Enchiridion militis christiani) Magyarra fordította *Salánki György*. Lugdunomban, 1627. esztendőben. 8. részben. 563.

S.

Samariai János halászi pap s püspök adott ki könyvet illyen titulussal:

1. Az helvetziai vallason levő ekklesiáknak egyházi tzeremoniájokrol és rendtartásokrol való könyvetske az együgyüeknek tanittatásokra. Nyomt. Lőtsén, 1636. 4. részben. 662.

2. Magyar Harmonia ./. az augustana és az helvetica confessio articulusinak egyező értelme. Pápán nyomt. 1628. 4. részben. 573.

Sarpataki N. Mihály kolosvári pap, irt egy könyvet illy titulussal: *Noe Barkaja* ./. az Atya, Fiu és sz. Lélek Istennek idvességes esméreri: az ó és új testamentomi. irásokat egyben vetvén XXII. demonstratiokban a sz. háromság tudományát meg világosítani igyekezte. Nyomt. Kolosvárott, 1681. 4. részben. 1264.

Sellyei Balog István, fejérvári pap Erdélyben, az után püspök Magyarországbán; illyen munkái vagynak:

1. *Uti társ*; mellyben minden alkalmatosságokra való rövid tanítások foglaltatnak be. Nyomt. Váradon, 1657. 8. részben. 928.

2. *Temető kert*; mellyben halotti predikatziok vagynak. Nyomt. Váradon, 1655. 8. részben. 905? 906?

Sibeliüs Gáspár Lásd: *Posaházi János*.

Siderius János tartzali pap, irt volt egy Katekésist 1597 tájban, 8. részben, melly igen nagy betsületben tartatott s sokszor nyomtatott ki.²

Skotodulos és Diafanés egy mással való beszélgetések, ez titulussa a könyvnek: Amaz hét fejú és tíz szarvu fene bestián ülő bársonnyal s drága kövekkel felruháztatott parázna Babilonnak, melly az ó tisztátalan paráznaságának arany poharába töltött részegítő utálatosságával meg részegítette ez földnek lakozoit, mezitelenségének *Tüköre*. Nyomt. 1671. 8. részben.³ 1125.

Soltárok négyes notai. Debretzen, 1743. 8. részben. (Petrik. III. 407. 1.)

Sopronyi piros tyukmony; mellyben a romai papistak igaz öröme és reménsége be rekesztetnek. Nyomt. Kassán, 1719. 8. részben.⁴ (Petrik. I. 542. 1. (LXXXII.))

*Sos Ferentz kolosvári pap s püspök irt volt az pestis alkalma-

¹ Rambach János Jakab.

³ Szerzője Dobner Ábrahám Aegidius.

² 1752-ig 15 kiadását ismerjük.

⁴ Szerzője Pathai István.

toságával egy munkátskát illy titulus alatt: A dög halál Isten hartza az emberekkel; mellyben megmutatódik mint győzedelmeskedik Isten a testen. Miképen forgassa pedig ember magát ebben a hartzban es minemü hadi készülete légyen arról oktatatik a halandó ember. Nyomt. Kolosváron, 1720. 8. részben. (Petrik. III. 415. l.)

Sovári Soos Kristof urí ember irt illy titulussal:

1. A szent profetáknak irásoknak predikatzioiok szerint való magyarázatja. Nyomt. Bartfán, 1601. 4. részben. 372.

*2. *Postilla* seu enarrationes in epistolas dominicales, predikatzioiok az apostolok leveleikből olvastatni szokott textusokra. Nyomt. Bartfán, 1597.¹ 4. részben. 299. (LXXXIII.)

Szakáts mesterségének könyvetskéje; mellyben a külömbféle etkeknek, liktariomoknak készitetések modja adatik elő. Kolosvár, 1745. 8. részben.

Szolardi Miklos adott ki egy könyvetskét illy titulussal: A vizsgálatásoknak hasznos voltáról. Gyula Fejérvár, 1643. esztendőben. 8. részben. 741. (LXXXIV.)

Szathmári Mihály maros-vásárhelyi, az után pataki professor irt magyarul illy titulussal: Az ur vatsorája felett meg gyujtatott szövétnék; mellyben egy Minorita barátnak Ur vatsorájáról való munkáját felbontsolja és az igaz tudományt elő adja. Nyomt. Trajekt. 1740. esztendőben. 8. részben. (M. Ath. 253. l.)

Szathmári Ötves István érsekujvari pap magyarra fordította a Belgica confessiot illy titulussal: A keresztyén és igaz tudományu belgyiomi eklésiáknak hitokról való *Vallás tétéle*. Amsterdam, 1650. 12. részben. 830. (LXXXV.)

2. Magyarra fordította a belga nyelven a mennyei jelenésekről irt magyarázatot is, és illyen titulussal ki adta: *Titkok jelenése*; avagy sz. János apostol mennyei jelenése látása rövid magyarázó jedzésekkal együtt. Nyomt. Szebenben, 1688.² 8. részben. 1078.

Szathmári Pap János, kolosvári pap irt a könyörgésről közönségesen és az uri imádságnak magyarázatját illy nével; *Kegyes ajakak áldozó tul kai*. Nyomt. Kolosvárott, 1707. 8. részben. 1727.

Szekelly István lásd *Bentzédi*.

Szeli Josef brassai magyar pap, kiadta a Luther Kis katekismussát, és a maga arra irt magyarázatját. Nyomt. Brassóban 1748. 8. részben. (Petrik. II. 625. l.)

Szent Abrahami Lombárd Mihály kolosvári unitárius püspök irt egy könyörgeses könyvetskét, illy titulussal: Sok féle szükségemhez alkalmaztatott Könyörgések; mellyekkel minden rendbéli ember naponként bofránkozas nélkül gyakorolhatja magát. Nyomt. Kolosvárott, 1746. 8. részben.

Szent Peteri István sz.-mihályi pap munkái:

1. *Tántz Pestisse*, mellyben a fájtalan tántznak kárhuzatos volta le rajzoltatik, és az ördögnek a tántz oltalmazójának ellen vetéseiről meg mentetik. Nyomt. Debretzenben, 1699.³ 8. részben. 1501.

2. *Ördög Szigonnya*, vagy olly munkátska, a mellyben a káromlásnak kárhuzatos volta [megmutogattatik]. Nyomt. Debretzenben, 1699. 8. részben. 1538.

¹ 1598-ban jelent meg s csak az ajánlása kelt 1597-ben.

² Téves, 1668-ban jelent meg.

³ Téves, 1697-ben jelent meg.

3. *Hangos Trombita*, vagy a Reszégesség ellen iratott munkátska, a melyben az kárhuzatos vétéknek megmutogatatik. Nyomt. Debretzenben, 1698. 8. részben. 1521.

Kézírásban maradtak ilyen munkái: 1. Uj embernek anatómiája. 2. Idvesség arany lántza. 3. Világ ártalmas barátsága. 4. Aspis kigyó tojása. *Sepsi Korotz György* Lásd *Jakab* angliai király.

Szikszai Hellopeus Balint debretzeni pap magyarul irt illy titulusal: A keresztyeni hitnek és vallásnak három fő articulussairól, az igaz Istenről, választásról és Ur vatsorájáról. Nyomt. Debretzenben, 1574. 4. részben. 100. (LXXXVI.)

Szikszai P. Sámuel Menyország utja, melyben minden időre tartozó LX. imádságok vagynak. Nyomt. Bartfán, 1702. 8. részben. 1643.

Szokoljai István belga nyelvből fordított egy könyvetsket; melynek neve: Szerelmes lelket gyógyító balsamon. Az Isten féltő embernek szívére ötlő nehézségeket igyekezni elhárítani. Nyomt. Debretzenben, 1738. (LXXXVII.)

Szölöki¹ Mihály surányi pap, irt egy könyvet, melynek titulusa: *Bajnok Davidka*. Nyomt. Kassán, 1668. 8. részben. 1068. (LXXXVIII.)

Szőnyi István, üldöztetese előtt tornai, az után szathmári pap, botsátott világ eleibe egy könyvet illy titulusal: *Martirok Koronája*. Vagy olly idvesség könyvetske; melyben miképen kellessék, a Kristus vallásában meg maradni, az öldözésbe magokat viselni, szám ki vetést, tömlötzet szenvedni, s a martiromságban győzedelmeskedni világossan megmutogatatik. Nyomt. Kolosvárott, 1675. 8. részben. 1180.

Kézírásban maradt: 1. *Örökélet koronája*, melyben az idvesség rendit adta elő. 2. *Tizenkét tsillagok koronája*, melyben a keresztyen papok, kösség és magistratus tisztii adatott elő.

Szent Irás summája, melyben historiák, törvények, jövendölések, oktatások elő adatnak. Nyomt. Kolosvárott, 1695. 8. részben. 1475. (LXXXIX.)

T.

Tabera,² az az Istennek, olyan meg gyuladott tüze, melyet az egből hirtelen botsátott Szathmár várossában Vári Kristinára, mely miat meg is hólt: az felette elmondott tanítások. Nyomt. Kolosvárott, 1710. 8. részben. (Petrik. III. 627. 1.)

Taddei conciliatorium biblicum. Lásd Debretzeni Jánost.

*Tasi Gáspár magyarra fordította Bellarminusnak azt a munkáját, melyet irt *De ascensione Mentis ad deum per scalas rerum creatarum*, a Léleknek Istenhez való fel meneteléről a teremtett dolgoknak graditsain. Nyomt. 8. részben. 687. L. **Bellarminus** a.

Tatórok rabságokban nyomorgó magyaroknak, kik Kemény Jánossal Magyarországból elraboltattak, enekeik, könyörgéseik. Nyomt. 12. részben.

Tejfalvi Tsiba Márton irt egy munkátskát testvér atyafianak papista vallásra hajlása alkalmatosságával, melyet nevezett illy nével: *Romanocategorus*, az az, az apostoli valással ellenkező minapi romai katolikusok tudományoknak mutató laistromok. Nyomt. 1637. 12. Részben. 667.

¹ Helyesen: Szölösi.

² Szerzője Vári Mihály ev. ref. esperes.

Telegdi Miklós esztergomi érsekség administratora botsátott világ eleibe:

*1. Bizonyos számú predikációkat.¹ (XC.)

*2. A jó tselekedetek jutalmáról. N. Szombat, 1580. 4. részben.

177. (XCI.)

Teleki Mihály ur, az elsőnek fia, magyarra fordította a Veber Adam János politikai elmélkedéseit; mellynek ez a Titulussa: *Fejedelmi Lélek*: avagy a jó fejedelemnek szükséges ajándéki. Nyomt. Kolosvárott, 1689. 4. részben. 1373.

Telki Bányai István adott ki egy kis munkát illy titulussal: *Angliai Puritanizmus*, vagy kiváltképen való tudományok azoknak, kik Angliában Puritánusoknak tartatnak. Nyomt. Ultrajekt. 1654. 12. részben. 894.

Tétsi Miklós irt egy könyörgéses könyvetskét, mellyet nevezett: *Lilium Humilitatis*, maga meg aláztatására való keserves Siralma, mellyen engesztelte a megharagudott Istent. Nyomt. Franekeraban, 1659. 12. részben.² 939. (XCII.)

Toféus Mihály Apafi Mihály fejedelem udvari papja, a soltarokra való tanításait ki adta illy titulussal: A szent soltarok resolutioja, és azoknak az erdélyi fejedelmi evangelica reformata ekklesiára lélek és igazság szerint való szabása. Nyomt. Kolosvárott, 1683. 4. részben. 1302.

*Tolnai István Rakotzi György fejedelem udvari papja magyarra fordította a vittebergai akademianak az evangelica religioért szam kivetést szenvedő tsehekhez és morvákhöz küldetett vigasztalását. Nyomt. Fejérvárt, 1632. 4. részben. 617.

Tolnai Dalí János pataki professor *Vaci Andras* ellen irt, mellyet így nevezett *Daneus Racai* /. A Mi Atyánk felől igaz értelmű tanitok mentsége. Nyomt. Patakon, 1654. 8. részben. 892.

Tolnai F. István kolosvári professor, irt egy könyvet, mellyet nevezett Apostoli tudomány utára vezérlő kalauznak; mellyben megmutogatja a romai vallásnak eredetét, hibait, az igaz vallásnak terjedését. Nyomt. Kolosvárott, 1679. 8. részben. 1236.

Torkos András győri pap irt egy könyörgéses könyvet minden némű alkalmatosságokra, illy titulussal: *Engesztelő áldozat*. Nyomt. Halában, 1709. 8. részben. 1759.

Totfalusi Kis Miklos, maga személyének, különös tselekedeteinek mentsége; mellyet az irigyek ellen kik ez aránt a köz jónak meggatoloi voltanak írni kenyszeritetett. Kolosvár, 1698. 8. részben. 1528.

Tsombor Marton varanai magyar pap irt illy nével:

1. Udvari iskola, mellyet a bedegi Nyári István fiának tanításának alkalmatosságával botsátott világra. Bartfán, 1623. 8. részben. 527.

2. *Itinerarium*; a mellyben megírja idegen országokban való bujdosását, mit látott, halott, szenvedett. Nyomt. 8. részben.³ 500.

Tsuzi Tseh Jakab sz. i. m. dr. irt egy könyvetskét; így nevezte: *Lelki böltseségre tanito iskola*, mellyben az Istenhez való igaz megtérést, annak rendit, gyakorlásának modját, rövid kérdésekbe és feleletekbe foglalva elő adja. Nyomt. Debretzenben, 1680. 8. részben. 1242.

¹ Szabó Károly 2 kiadását említi: 1., Bécs, 1577. és Nagyszombat, 1578., 1580. (122. 145. 176.) — 2., Bécs, 1638. (675—677.)

² Egyetlen példányát sem ismerjük.

³ Megjelent 1620-ban Kassán.

*2. *Edom Ostora* /. Abdias profeta magyarázatja rövid predika-
tziókba foglalva. Debretzen, 1682. 8. részben. 1274. (XCIII.)

Tsuzi Tseh János m. dr. és győri reformatus pap irt az egész héten
mondando közönséges könyörgéseket illy nével: *Isten eleibe fel vitetett
lelki áldozat*. Nyomt. Győrben, 1736. esztendőben. 8. részben. (Petrik.
I. 459. I.)

Tyukodi Marton kőrösi pap irt illy titullal: A tiszta életü Josef
patriarka, életének, szenvedésének és dítserettel viselt dolgainak szent írás
szerint való magyarázatja. Nyomt. Váradon, 1641. 8. részben. 723.

Tzanaki Maté. A dög halálrol való rövid elmelkedése, melyben
annak mivolta, eredeti, okai, eszközei, tulajdonságai, vegei, orvossági, a sz.
írásból, természet folyásából, historiákból világossan megmutogatnak.
Nyomt.¹ 1634. 8. részben. 636.

Tzegledi István kassai magyar pap munkái:

1. A Frigy szekrény-előtt Dagon le dölése; melyben a miseről írott
könyve Gorup Ferentznek felbontzoltatik, és a misében való tzeremoniák-
nak szüksegtelen voltak meg mutogatatik. Nyomt.² 1670. 4. részben. 1100.

2. Malak doctornak barátával való pajtársi szó beszede: melyben
egyebek között a nagy penteki korbátsolás vonatik rára. Nyomt.³ 1659.
8. részben. 946.

3. Barátsági dorgálás /. Az igaz vallásból ki csapont s hogy már a
sz. Peter hajójaba mezitelen be ugrott egy papistava lett embernek meg-
szóllitása, ki is nyoltz okait adja hiti változtatásának; melly szines okokat
irt volt Pázmán, de itt meg mutogatnak férges okoknak lenni. Nyomt.⁴
1663. 8. részben. 1002.

4. Tszatózó léleknek lelki diadalma. Nyomt.⁵ 1659. 8. részben. 942.

5. Az ország romlásának okairól. Nyomt. 1660.⁶ 8. részben. 941.

6. Sion vára, /. a keresztyen hit agazatirol való tudomány. Nyomt.
Patakon, 1675. 4. részben. 1187.

7. Egy katolikus embernek, más egy igaz evangyéliomi téjen fel
neveltetett kalvinista emberrel való beszélgetése. 1659. 8. részben.⁷ 951.
(XCIV.)

V.

Váradí Biblia, melly sok magyarázatokkal nyomtatatni kezdett Vára-
don, elvegezetett Kolosvár 1661. Foliántban. 970 és 976.

Váradí Disputatio. Lásd David Ferencz.

Váradí Mattyás kezdi-vasarhelyi pap irt volt Franekerában laktában
egy könyvetskét illy titullal: *Egő szovétnek*, vagy Rogyogo faklya; melly-
nek tündöklő világossága a romai Bal Isten oltára alá rejtetett lelki fertel-
mességet, és a két hegyeken fekvő Antikristus seregének Isten nyája között
való ki szakadását, ereinekességét s otsmany balvanyozását kimutatja. Nyomt.
Franekerában, 1668. 8. részben. 1064.

Váradí Belenyési Ferentz adott ki egy könyörgéses könyvet illy
titullal: Isten eleibe fel botsátandó lelki áldozatok, könyörgések és hala-
adások. Kolosvár, 1670. 8. részben.⁸ 1104. (XCV.)

¹ Nyomatott Kolozsvárt.

² Nyomatott Kolozsvárt.

³ Nyomatott Sárospatakon.

⁴ Nyomatott Kassán.

⁵ Nyomatott Kassán.

⁶ Téves, 1659-ben Kassán jelent meg.

⁷ Egyetlen példányát sem ismerjük.

⁸ Egyetlen példányát sem ismerjük.

Vásárhelyi Matko István munkái:

*1. Fövenyen épült ház romlása, melyben meg mutogatja a Sambár írásait haszontalannak. Nyomt. 1668.¹ 8 Részben. **1043.**

2. *x ut Tök* könyvnek eltévése. Avagy bányász tsákány, melyel amaz fövenyen épített s már le romlott házat, előbbi fövenyre sikertelen sárral raggatni akaró és 1000. motsokkal eszelősön színlő s másló Sambár Mátyás nevű tudatlan sár gyuró meg tsákányoztatik. Nyomt. 1668. 4. részben. **1072.**

3. Kegyes lelkeket idvességre tápláló mennyei élő kenyér, vagy az Ur vatsorájával való jól elesnek rendes módja. Kolosvár, 1691. 12. részben. **1407.**

Vásárhelyi Gergely magyarra fordította és ki adta a Kanisius Péter Katekésiset s könyörgéseit. Bétsben, 1604. **387.** (XCVI.)

Véber János Eperjesen lakó Patikarius irt egy könyvet illy titulussal: *Amuletum*: Rövid és szükséges oktatás a dög halálról. Masodsor nyomt. 1739. Tsikben. 4. részben. (Petrik. III. 830. I.)

Vedelius Miklos, genevei papp és professor. Hittől szakadásnak tellyes meg orvoslása. Nyomt. Váradon, 1644. 12. részben. Fordította volt Laskai János. **764.**

Verbőtzi István Magyarországbán itélőmester deák nyelven irta a Törvény könyvet, melyet magyarra fordított és kiadott Heltai Gáspár. Kolosvár. 1571. 4. részben. **87.** (XCVII.)

Veresegyházi Szentyel János, irt egy könyvet, melyet nevezett így: *Myrothecium spirituale*. Lelki patika, melyben a keresztviselő keresztlyének, mindennémü lelki és testi háboruk s kísértetek ellen vigasztalást találhatnak. Nyomt.² 1648. esztendőben. 12. részben. **810.**

Veres tromfosdit játzó sandal barátok játék elvesztéséért való megpiritskeltetése. Nyomt. 1668. 8. részben.³ NB. Ez tellyes elmés de nem motskos tréfával s tudománnyal, mely szerint állatja a reformatá vallás igazságát. **1052.**

Vigasztaló szó, vagy a vigasztalásoknak hasznáról a lelki hartzban. Nyomt. 12. r. (M. Áth. 197. I.)

Világos igazságnak paissa az igaz Hitnek oltalmazására. Nyomt. Kolosvár, 1741. 12. részben. (XCVIII.)

Vitringa deák munkátskáját magyarra fordította Vásárhelyi Bala Ferentz illy titulussal: *Lelki élet*. Nyomt. Franekerában, 1722. 8. részben. (Petrik I. 377. I.)

*Visollyi Biblia, mely nyomt. Visollyban 2 foliantban 1589–1590. esztendőben. **236.** L. **Károli** a.

Volebius János teologiaja. Lásd Komáromi Tsipkés György.
Volf Ábrahámnak és Rogállen Frideriknek atyafiságos serkentések az ujjonnan rendeltetett tanitokhoz; melyben mutogatatik az egyházi hivatalnak terhessége; magyarra fordított és kiadatott Jénában, 1736. 8. részben. (Petrik III. 805. I.)

Z.

Zengedező Kar /. régi és új énekeket s ditséreteket magában foglaló szép rendbe vétegett Gradual. Ki adatott Frankfurtban, 1743. 8. részben.

¹ Téves, 1666-ban Szebenben jelent meg.

² Nyomatott Lőcsén.

³ Szerzője Czeglédi István.

Zilahi János sibai pap igaz vallásnak világos tüköre; mellyben a reformata vallásnak tökéletes tiszta igassága, és fundamentomos régisége, minden jó lelkiismeretű embereknek meg mutogattatik. Nyomt. Kolosvárott, 1672. 8. részben. 1136.

*Zrinyi Miklos horvátországi bán, irt volt egy kis munkátskát, hogy lehetne a hadi fenytéket vissza állattani s az orszagot oltalmazni; világra botsátotta G.G. Forgáts Simon. 1705. 12. r. 1710. (XCIX.)

*Zvonarits Mihály sárvári pap irt egy magyar postillat, mellyet Tsepregen nyomt. 1627. 4. részben. 560. (C.)

Mostan Göttingában mulatozó kedves jóakaró barátja Halmágyi István uram kérésére Magyar Igenben irta Juniusnak első napján, 1752. esztendőben

Magyar Igeni Pap

Felső Tsernátoni *Bod* mpr.

Közli: B. K. P.

A malomfalvi báró Kemény-udvarház felíratai.

Magyargyerőmonostori br. Kemény Pál nagybirtokos testvérével, Kemény Katalin bárónővel és nénjükkal, Kemény Karolina bárónővel, 1903-ban a Marostorda-megyei Malomfalváról becses adományyal léptek az E. M. E. alapítói sorába. Ajándékol adták 2000 kötetes régi könyvtárukat s örökös letétbe helyezték szép levéltárukat, mely a Kemény-család legrégebbi, középkori okleveleit is magában foglalja. A becses ajándék és letét beszállítására 1903 október végén dr. Erdélyi Pál könyvtárigazgató e sorok íróját küldte ki. Ezzel az alkalommal jegyezhetette le az alább közölt feliratokat.

Maga az udvarház L alakú földszintes épület, melynek egyik szárnya kelet-nyugati irányban épült s délre nyíló ablakaiból a Maros völgyére van kellemes kilátás. A másik szárny észak-déli irányú s ablakai a falú felé nyílnak. Az utóbbin két felíratos tábla van, melyek közül egyik az udvarház építésére vonatkozik, a másik egy érdekes verset tartalmaz.

Az építés emléktáblája csinos barokk keretben a nyugatra néző homlokzat közepén van. A szöveg felett kifaragott koronában a B. W. K. betűk a felíratban megnevezett nagyasszony nevét rejtik. A felírat szövege a következő:

*Építette ez házat és körü | lette valo minden épületet | fundamen-
tomából néhai mélt. | grof kishred. Rhedei Sigmund ur | özvegye Baro
Wesselényi Kata maga | és kedves fia grof Rhedei Ferentz | lakására
és nyugodalmára, inditván | az munkát MDCCLXI esztend. vegzven |
MDCCLXVII.*

Az udvar felöli falban egyszerű, izléses barokk keretben ezt, az építetőre jellemző érdekes verset találjuk:

*Távozzék ez háztól perpatvart indító,
Régi határkövet helyéből mozdító,
Igazat hamisra, jót rosra fordító,
Istent-káromlással egekre ordító.
Nyíllék meg ez kapu kegyes jámboroknak,
Igaz uton vizen kelőknek járóknak,
Özvegyet és árvát nem nyomorgatóknak,
Atyafi s idegen, szegény s gazdagoknak.
Szemeld, ki ide jösz, Maros folyamattya
Mint száll, tisztul, bár volt zavart állapotya,
Igy lelked büin árja ámbár ondokittya
Szállj maga(dba)n s térj meg, lsten megtisztittya.*

Az udvarházban benn is több érdekes emléket őriznek.
(Kolozsvár)

K. L.